

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA FINANCÍ

Kapitálové životní pojištění a jeho porovnání v rámci českého pojistného trhu

Life insurance and its comparison within the scope of the Czech insurance market

Student:

Iveta Piechaczková

Vedoucí bakalářské práce:

Ing. Petr Polák, Ph.D.

Ostrava 2009

Zadání bakalářské práce

Student: **Iveta Piechaczková**
Studijní program: B6202 Hospodářská politika a správa
Studijní obor: 6202R010 Finance
Specializace: 00 Finance
Téma: Kapitálové životní pojištění a jeho porovnání v rámci českého pojistného trhu
Life insurance and its comparison within the scope of the Czech insurance market

1. Úvod
2. Charakteristika životního pojištění
3. Produkty kapitálového životního pojištění
4. Porovnání produktů u vybraných pojišťoven
5. Závěr
Seznam použité literatury
Seznam zkratk
Prohlášení o využití výsledku bakalářské práce
Přílohy

Odborná literatura:

BÖHM, Arnošt. *Ekonomika a řízení pojišťoven*. Praha: Aspi Publishing, 2004. 260 s. ISBN 80-7357-020-3.
DUCHÁČKOVÁ, Eva. *Principy pojištění a pojišťovnictví*. 1. vyd. Praha: Ekopress 2003. 178 s. ISBN 80-86119-67-X
KOLEKTIV AUTORŮ Z ČESKÉ ASOCIACE POJIŠŤOVEN. *Životní pojištění*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2002. 104 s. ISBN 80-247-0146-4.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Petr Polák, Ph.D.**

Datum zadání: 21. listopadu 2008
Datum odevzdání: 7. května 2009

Ing. Iveta Ratmanová, Ph.D.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

Místopřísežně prohlašuji, že jsem celou práci, včetně příloh č.1-6 vypracovala samostatně.
Jako přílohy č.1-6 byly použity kopie nabídek pojištění zkoumaných pojišťoven.

V Ostravě dne 7. května 2009

.....
podpis studenta

Obsah

Obsah	2
Seznam obrázků a tabulek	3
1. Úvod	4
2. Charakteristika pojištění	6
2.1. Co je to pojištění	6
2.2. Členění pojištění	10
2.3. Pojistné	11
2.4. Charakteristika životního pojištění	15
2.5. Základní podoby životního pojištění	17
2.5.1. Pojištění pro případ úmrtí	18
2.5.2. Pojištění pro případ dožití	19
2.5.3. Investiční životní pojištění	20
2.5.4. Smíšené životní pojištění	21
2.6. Zisk z investování u životního pojištění	22
3. Produkty kapitálového životního pojištění	23
3.1. Co je to kapitálové životní pojištění	23
3.2. Univerzální životní pojištění	26
3.3. Daňové výhody plynoucí z pojištění	27
3.4. Kapitálové životní pojištění v ČR	29
4. Porovnání produktů u vybraných pojišťoven	31
4.1. Informace o vybraných pojišťovnách	31
4.1.1. Kooperativa pojišťovna, a.s., Vienna Insurance Group	31
4.1.2. Pojišťovna České spořitelny, a.s.	31
4.1.3. Allianz pojišťovna, a.s.	32
4.2. Produkty nabízené vybranými pojišťovnami	32
4.2.1. Kooperativa	32
4.2.2. Pojišťovna České spořitelny	37
4.2.3. Allianz	41
4.3. Porovnání vybraných produktů	42
4.4. Výsledky porovnání	51
5. Závěr	53
Seznam použité literatury	55
Seznam zkratk	57
Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce	58
Přílohy	59

Seznam obrázků a tabulek

Obr.2.1 Struktura pojistného trhu za rok 2007 (údaje za členy ČAP).....	7
Obr.2.2 Stanovení průměrného pojistného plnění na základě statistických informací	12
Obr.2.3 Schématické vyjádření poměru správních nákladů v rámci ceny pojištění (v %) (předpoklad: vychází se z 30% správních nákladů)	13
Tab.2.1 Jaké jsou vlastnosti základních druhů pojištění osob	18
Obr.3.1 Rozdělení pojistného	23
Obr.3.2 Vývoj životního pojištění podle typu v ČR (Kč)	30
Tab.4.1 Základní údaje o vybraných pojistných produktech	43
Tab.4.2 Možné druhy připojištění k hlavnímu pojištění	44
Tab.4.3 Požadovaná dokumentace zdravotního stavu nutná pro získání vybraných druhů pojištění	44
Tab.4.4 Pojistné částky u jednotlivých produktů (v Kč)	47
Tab.4.5 Porovnání cen jednotlivých pojištění (v Kč).....	49
Tab.4.6 Úrazová složka pojistného	50
Tab.4.7 Porovnání produktů pomocí bodového ohodnocení.....	51
Tab.4.8 Daňová uznatelnost zaplaceného pojistného.....	51

1. Úvod

DŮKAZEM LÁSKY K RODINĚ ZÁRUKOU ZMNOŽENÍ JMĚNÍ OPOROU STÁŘÍ JEDINĚ ŽIVOTNÍ POJIŠTĚNÍ

Právě tyto verše vystihují podstatu životního pojištění. Ač jsou prvorepublikovým výtvozem (byly napsány na omítce paláce Koruna, kde tehdy sídlila i stejnojmenná pojišťovna), i v dnešní době poukazují na vše podstatné, co životní pojištění přináší.

Bohužel je i v dnešní době stále mnoho lidí, kteří se spoléhají na finanční pomoc státu a zcela jim nedochází, že je možné finančně zabezpečit rodinu i vlastní pomocí. Jak vyplývá z definice životního pojištění, nebo i z výše uvedených veršů – životní pojištění pomáhá rozmnožovat jmění. A nejen to.

Význam kapitálového životního pojištění spočívá v tom, že kromě pojištění nabízí také zhodnocení vkladů, možnost daňových úlev a zabezpečení rodiny. Kapitálové životní pojištění má i celospolečenský význam. Lidé si tímto šetří na stáří, z čehož vyplývá, že v budoucnu již nemusí být plně odkázáni na státní dávky např. ve formě důchodů. Kapitálové životní pojištění v sobě tedy kloubí investování, pojištění a jistotu. Jistotu v tom, že vložené peněžní prostředky budou určitým způsobem zhodnoceny, jistotu, že o své vložené finanční prostředky klient nepřijde. Jistotu, že pokud náhle pojištěný zemře, bude jeho rodina alespoň částečně finančně zabezpečena.

Cílem práce je porovnat vybrané produkty kapitálového životního pojištění u zvolených pojišťoven působících na českém pojistném trhu z hlediska pojistného krytí a výše placeného pojistného pro modelovou osobu.

Práce je rozdělena do dvou částí – teoretické a praktické. První část v úvodu pojednává o pojištění obecně a je zaměřena na výklad základních (a také důležitých) pojmů, souvisejících s daným tématem. Dále pokračuje stručným představením jednotlivých druhů životního pojištění. První část uzavírá detailní popis kapitálového životního pojištění a informace s ním související. Praktická část je věnována vybraným produktům zvolených pojišťoven. V úvodu praktické části je krátké představení vybraných pojišťoven. Na tuto část plynule navazuje popis produktů, určených pro srovnání.

Praktická část dále pokračuje porovnáním zvolených produktů. Závěr kapitoly je věnován výsledkům porovnání.

Porovnat produkty kapitálového životního pojištění lze z různých pohledů. V této práci jsou produkty porovnávány zejména z hlediska finančního, ovšem jsou brány v úvahu i další faktory, jako je např. nabídka připojištění.

2. Charakteristika pojištění

2.1. Co je to pojištění

Pojištění představuje právní vztah, při kterém pojistitel na sebe přebírá závazek poskytnout pojištěnému pojistné plnění, nastane-li nahodilá, v pojistných podmínkách blíže označená, událost.¹ Dále pojištění představuje finanční službu, kdy pojistitel za převzetí rizika přijímá pojistné a v případě realizace pojistné události vyplatí pojistníkovi nebo pojištěnému pojistné plnění.

Pomocí pojištění se může člověk zabezpečit na stáří nebo může zabezpečit svůj majetek proti zbytkovým rizikům (což jsou události, kterým nelze zabránit technickými, organizačními ani strategickými opatřeními). Pojištění sice nemůže odvrátit výskyt nahodilých událostí, které vedou k vzniku pojistných událostí, ale finančně eliminuje dopad těchto událostí.

Větší starost o osobní zabezpečení i o zabezpečení rodiny vede k pojištění. Neboť vždy se vyskytují nahodilé události, které mohou zkomplikovat život jedince či jeho rodiny a díky pojištění mohou být dopady takovéto události méně závažné.

U pojištění je velmi důležité, že pojistná událost, proti které se pojišťuje musí být náhodná. V případě životního pojištění není známa doba, kdy k pojistné události dojde.

Vzhledem k tomu, že v rámci pojištění pojistník platí pojistné pojišťovně, je na místě zabývat se bezpečností v tomto oboru. Jelikož je pojišťovnictví regulovaným oborem a dohlíží na něj jak zákon, tak i samotná Česká národní banka, nemusí se klient v žádném případě bát o své vložené finanční prostředky. Z právních předpisů lze jmenovat např. Zákon č. 38/2004 Sb., o pojišťovacích zprostředkovatelích a likvidátorech pojistných událostí, ve znění pozdějších předpisů, Zákon č. 37/2004 Sb., o pojistné smlouvě ve znění pozdějších předpisů či Zákon č. 363/1999 Sb., o pojišťovnictví, ve znění pozdějších předpisů.

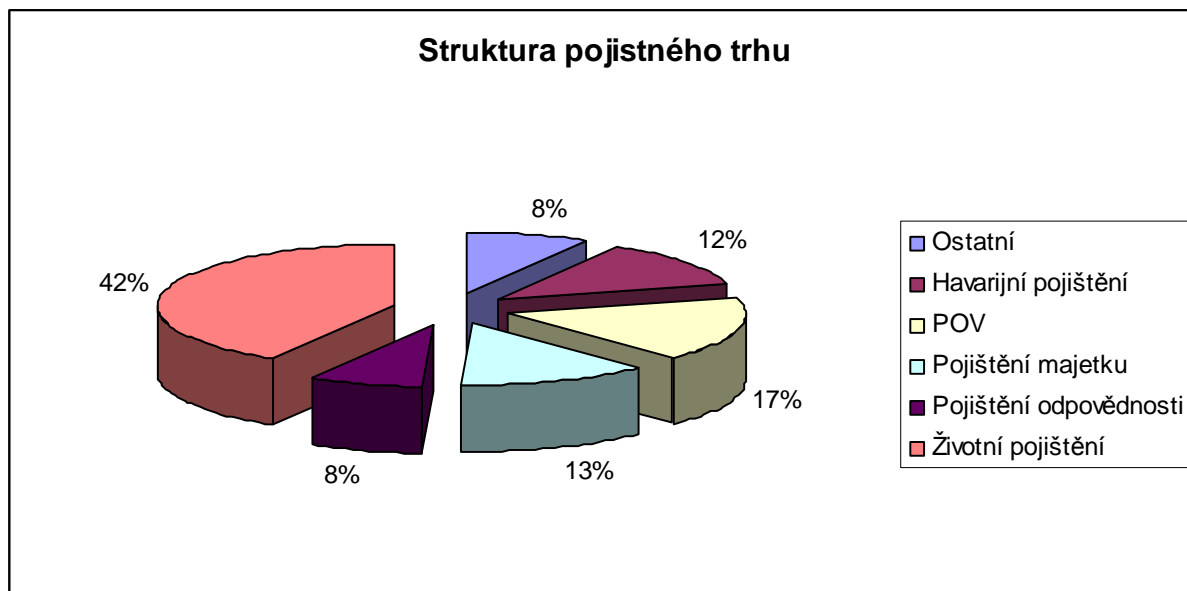
Pojištění není jediný způsob, jak se lze chránit proti rizikům (nahodilým událostem). Mezi tři základní způsoby patří pojištění, investování a spoření. Rozdíl je mezi nimi zřejmý. Pojištění je nejlepší variantou, jaká se zde nabízí. Jde totiž o formu investování, spoření a pojištění rizik najednou. Pojištěný platí pojistné (čili tímto

¹ viz Ducháčková (2005)

způsobem spoří, neboť odkládá svou spotřebu), které mu pojišťovna určitým způsobem zhodnotí (takto dojde k investování) a k tomu všemu je pojištěný pojištěn proti určitým rizikům definovaným v pojistné smlouvě. V případě investování, není uzavřena žádná pojistná smlouva, osoba pouze investuje část svých finančních prostředků a čeká na zisk z nich plynoucí. Tímto ziskem pak může pokrýt riziko, které by bylo jinak kryto pojištěním. U spoření osoba pouze odkládá svou spotřebu za určitý úrok (v případě, že jsou peníze ukládány na účet do banky). Tyto finanční prostředky lze poté využít na krytí rizika.

Situace na českém pojistném trhu vypadá tak, že stále převažuje pojištění neživotní (pojištění majetku) před pojištěním životním. Poměr těchto pojištění je zhruba 60% ku 40% ve prospěch neživotního pojištění, což dokládá i Obr. 2.1. V Evropské unii je tento poměr ovšem zcela opačný, tedy 40:60.

Obr.2.1 Struktura pojistného trhu za rok 2007 (údaje za členy ČAP)

Zdroj: www.cap.cz

Velmi důležitou otázkou je také vznik a zánik pojištění. Pojištění může vzniknout uzavřením pojistné smlouvy (takto vznikají smluvní pojištění) nebo bez uzavření pojistné smlouvy (takto vznikají zákonná pojištění odpovědnosti). Obecně pojištění vzniká

- okamžikem uzavření smlouvy,
- prvním dnem,
- později,
- před uzavřením smlouvy.

Okamžikem uzavření smlouvy vzniká například povinné ručení. Neboť už když vyjíždíme z autosalonu, tak jsme pojištěni. Pojištění, které takto vznikají ovšem není mnoho.

Prvním dnem se rozumí první minuta dne následujícího po dni, ve kterém byla smlouva uzavřena. Jako příklad lze uvést pojištění domácnosti.

Pojištění, které vzniká později je tzv. pojištění s odloženým začátkem. Toto pojištění se váže ke konkrétní události nebo k určitému času (např. dovršení 18 let, svatba, vstup na vysokou školu). Příkladem takového pojištění je životní pojištění.

Vznik pojištění před uzavřením smlouvy znamená, že pojištění vzniklo, existuje a trvá, i když pojistná smlouva vznikla později. Příkladem je pojištění mezinárodní přepravy.

Zánik pojištění se liší podle toho, o jaké pojištění se jedná. Ovšem obecně pojištění zaniká z důvodu

- uplynutí doby,
- dohody,
- výpovědi,
- nezaplacení pojistného,
- zaplacení pouze části pojistného,
- odstoupení od smlouvy,
- odmítnutí plnění,
- zániku pojistného rizika, věci, osoby.

Pokud má pojištění zaniknout uplynutím doby, musí být tato doba definována v pojistné smlouvě.

Dohodou zaniká pojištění v případě, že se pojistitel a pojistník dohodnou jak na zániku pojištění, tak na úhradách, čili vyrovnání závazků vůči sobě navzájem.

Jestliže má pojištění zaniknout výpovědí, musí být tato výpověď doručena nejpozději 6 týdnů před skončením pojistného období. V opačném případě je neplatná. Výpověď může podat každá ze stran, ovšem pojistitel nesmí vypovědět životní pojištění.

Zánik pojištění nezaplacením pojistného neznamena, že pojištění zanikne pokud není pojistné zaplaceno k prvnímu dni pojistné doby. V případě běžného pojištění a první

platby je termín 3 měsíce pro zaplacení. U jednorázového pojistného 3-6 měsíců. Pokud pojistné není zaplaceno do této doby, pak pojištění zaniká.

Pojištění zaniká pokud je zaplacena pouze část pojistného, které zaplaceno být mělo a to pouze pokud v den splatnosti není uhrazeno celé pojistné a pojistník nevyužije dobu na doplacení.

Pojištění může zaniknout také odstoupením jedné strany od smlouvy. Odstoupit od smlouvy může pojistitel i pojistník, a to pokud zjistí, že mu byly sděleny nepravdivé informace a ještě nedošlo k pojistné události.

Využití zániku pojištění formou odmítnutí plnění může pouze pojišťovna. Pojišťovna může takto zrušit pojištění v případě, že již došlo k pojistné události a pojistitel zjistí, že mu byly sděleny nepravdivé informace.

V souvislosti s pojištěním je třeba vysvětlit několik pojmů: pojistník, pojistitel, pojištěný, pojistné riziko, pojistné a pojistné plnění.

Pojistník je osoba, která s pojišťovnou uzavřela pojistnou smlouvu a z tohoto důvodu ji vzniká povinnost platit pojistné.

Pojistitel je pojišťovna. Pojišťovnou může být pouze právnická osoba, které bylo uděleno povolení k provozování pojišťovací činnosti. Toto povolení vydává Česká národní banka.

Pojištěný (neboli také pojištěnec) je osoba, na jejíž majetek, odpovědnost, život nebo zdraví se vztahuje pojištění. Pojištěný má nárok na pojistné plnění v případě, že dojde k pojistné události.

Pojistné riziko je možnost vzniku nahodilé události. S touto nahodilou událostí je spojena povinnost pojišťovny uhradit vzniklou škodu (u neživotního pojištění) nebo vyplatit sjednanou částku (u životního pojištění).

Pojistné je úplata za přenesení negativních finančních důsledků nahodilosti ze subjektu na pojistitele.

Pojistné plnění je finanční náhrada v případě, že dojde k pojistné události. Vyplácí jej pojišťovna pojištěnému.

2.2. Členění pojištění

Z hlediska způsobu financování se pojištění dělí na dva systémy: pojištění sociální a pojištění komerční neboli soukromé.

Pojištění sociální zahrnuje úhradu tzv. sociálních rizik v rozsahu daném rozhodnutím státu (je povinné a zákonné). Pojištění komerční (soukromé) zahrnuje krytí rizik ekonomických subjektů, obvykle v návaznosti na jejich rozhodnutí a potřeby (je dobrovolné v tom smyslu, že se subjekt může rozhodnout zda se pojistí a u koho se pojistí).

Komerční (soukromé) pojištění můžeme rozdělit na pojištění životní a neživotní. Tyto druhy pojištění jsou vymezeny v zákoně č. 363/1999 Sb., o pojišťovnictví, ve znění pozdějších předpisů.

Mezi neživotní pojištění patří

- pojištění majetku,
- pojištění odpovědnosti za škody,
- úrazové pojištění,
- pojištění nemoci,
- soukromé zdravotní a nemocenské pojištění a další pojistná odvětví.

Do odvětví životního pojištění řadíme

- pojištění pouze pro případ smrti, pojištění pouze pro případ dožití, pojištění pro případ dožití se stanoveného věku nebo dřívější smrti, pojištění spojených životů, životní pojištění s vrácením pojistného,
- svatební pojištění nebo pojištění prostředků na výživu dětí,
- důchodové pojištění,
- pojištění podle výše uvedených s investičním fondem,
- kapitálové činnosti,
- pojištění pro případ úrazu nebo nemoci, je-li doplňkem pojištění podle výše uvedených odvětví.²

Životní pojištění také můžeme členit na pojištění riziková a rezervotvorná. Hlavní rozdíl mezi těmito druhy pojištění spočívá ve výplatě pojistného plnění a to konkrétně zda dojde k pojistné události či pojistná událost nenastane.

² viz Příloha č.1 k Zákonu č. 363/1999 Sb. o pojišťovnictví, ve znění pozdějších předpisů

Pokud je předem jasné, že k pojistné události musí dojít, jen se neví kdy, tak v tomto případě se jedná o **životní pojištění rezervotvorné**. U tohoto typu pojištění pojišťovna vytváří rezervu pro každé jednotlivé pojištění. Jako příklad lze uvést smíšená pojištění pro případ smrti či dožití, samostatná pojištění pro případ dožití nebo trvalé pojištění pro případ smrti.

Pokud není jisté zda dojde k pojistné události, tak se jedná o **životní pojištění rizikové**. U těchto pojištění sice pojišťovny vytváří rezervy, ovšem nikoli pro každé jednotlivé pojištění zvlášť. Jako příklad lze uvést dočasné pojištění pro případ smrti.

2.3. Pojistné

Pojistné představuje úplatu za poskytnuté služby (pojištění). Jde v podstatě o cenu placenou pojistníkem pojišťovně, která poskytuje sjednané pojištění (čili placený produkt). Pojistné, čili úplata za pojištění, by mělo určitým způsobem vyjadřovat i riziko, které pojišťovna podstupuje v důsledku sjednání pojištění.

U životního pojištění existují tři způsoby, jak lze platit pojistné. Prvním způsobem je placení běžně po celou dobu pojištění stejnou výší pojistného ve stejný sjednaný termín. Toto pojistné může být placeno buď jednou za rok nebo področně (tzn. pololetní, čtvrtletní či měsíční platby). Zde je nutné si uvědomit, že pojistné placené jednou ročně bývá většinou nižší než suma pojistného placeného področně za daný rok. Dalším typem je jednorázové placení pojistného. V praxi to vypadá tak, že pojistné je zapláceno celé najednou při uzavření smlouvy. Třetím typem je placení pojistného po zkrácenou dobu. Znamená to, že v pojistné smlouvě je sjednána doba, po kterou se pojistné bude platit. Po uplynutí této doby pojistné již placeno není, ovšem pojištění pokračuje dál. Tento typ placení pojistného je využíván většinou u trvalého pojištění pro případ smrti.³

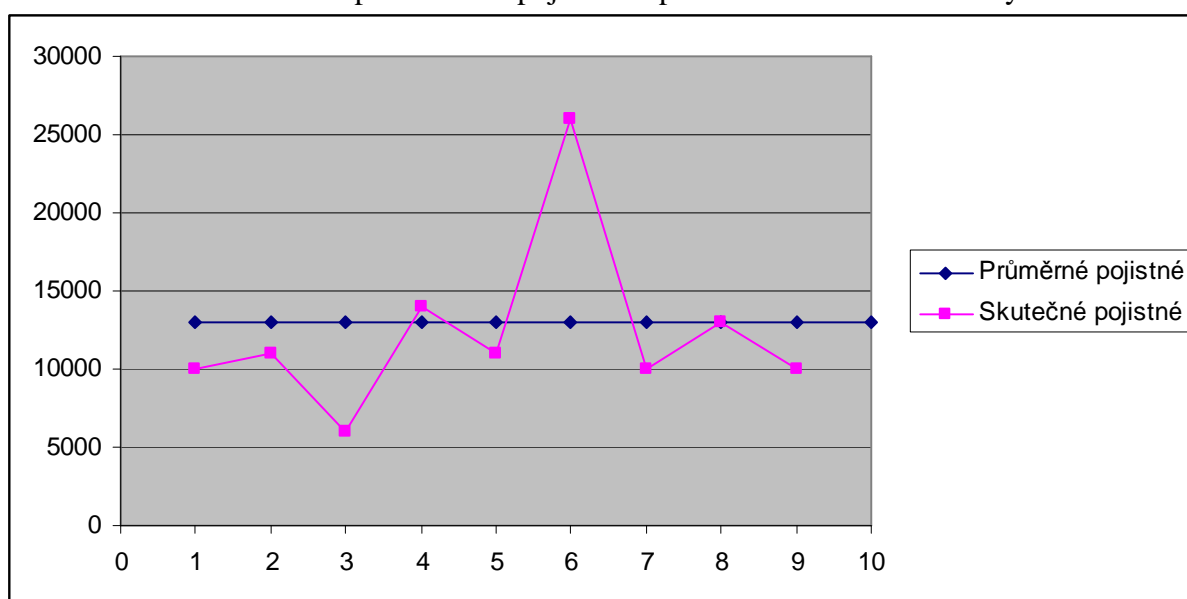
Pojistné by mělo být pojišťovnou nastaveno na takové výši, aby zajistilo pokrytí různých nákladů spojených s pojištěním, aby vytvořilo určité rezervy, aby pojišťovně vytvořilo nějaký zisk a také aby určitým způsobem odráželo situaci na trhu, čili aby reagovalo do jisté míry na konkurenci.

Pojistné, které pojistník platí za poskytnutou službu se nazývá brutto pojistné. Toto brutto pojistné se skládá z netto pojistného, z kalkulovaných správních nákladů a kalkulovaného zisku.

³ viz Kolektiv autorů z České asociace pojišťoven (2002)

Netto pojistné je tedy část celkového pojistného a je také nazýváno ryzím pojistným. Netto pojistné je stanovováno velmi obtížně, protože závisí na mnoha faktorech. Je určeno zejména pro pokrytí všech výdajů spojených s daným pojištěním na pojistné plnění, které bude muset pojišťovna vyplatit a z této částky je nutno vytvořit rezervy. Výše netto pojistného je sestavována pomocí různých statistických údajů. Vychází se zde z průměrných hodnot vyplaceného pojistného plnění, což zobrazuje Obr.2.2 Pojišťovny berou v úvahu jak riziko, tak i možnost změny, které mohou v průběhu pojištění nastat. Obecně by se mělo netto pojistné rovnat předpokládané výši pojistného plnění.⁴

Obr.2.2 Stanovení průměrného pojistného plnění na základě statistických informací

Zdroj: Ducháčková (2005)

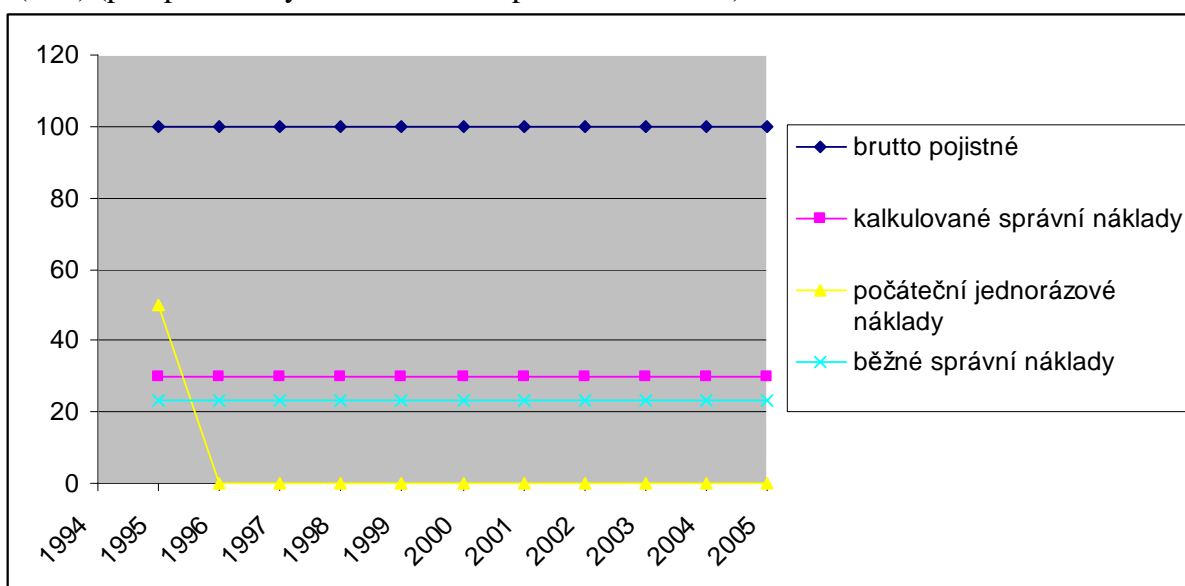
Kalkulované správní náklady v sobě zahrnují náklady spojené s daným pojištěním. A to náklady na správu pojistné smlouvy, náklady spojené s provozem pojišťovny, mzdové náklady a další druhy nákladů. V jakém poměru se tyto náklady nakonec odrazí na celkovém pojistném zobrazuje Obr. 2.3. Z toho vyplývá, že část správních nákladů je závislá na pojistném a výši pojistné částky a část těchto nákladů na uvedených faktorech závislá není. Správní náklady u životního pojištění dělíme na

- počáteční jednorázové náklady, které se vyznačují těsnou vazbou na sjednání pojistné smlouvy, neboť se jedná zejména o provize, náklady na reklamu, náklady na tiskopisy apod.,

⁴ viz Ducháčková (2005)

- běžné správní náklady, které jsou spjaty s provozem pojišťovny a příslušného pojištění,
- inkasní náklady, které v sobě zahrnují náklady spojené s výběrem pojistného a
- náklady při výplatě důchodu.⁵

Obr.2.3 Schématické vyjádření poměru správních nákladů v rámci ceny pojištění (v %) (předpoklad: vychází se z 30% správních nákladů)

Zdroj: Ducháčková (2005)

Kalkulovaný zisk se zahrnuje do pojistného pouze u neživotního pojištění, protože u životního pojištění je zisk vytvářen investováním rezerv.

Výše pojistného je závislá zejména na faktorech, jako je pohlaví a věk pojištěného, jeho zdravotní stav, dále na délce pojistné doby a zejména na pojistné částce. Každá pojišťovna určuje buď minimální výši pojistného nebo minimální pojistnou částku, na kterou se lze pojistit.

Pro pojišťovny jsou zásadní zejména tři faktory, při určení základního pojistného (čili pojistného, u kterého se nepřihlíží ke zdravotnímu stavu). Tyto faktory představují riziko úmrtí, náklady správy pojištění a pojistně-technická úroková míra.

⁵ viz Ducháčková (2005)

Riziko úmrtí je počítáno pomocí úmrtností tabulky, což je v podstatě statistický údaj o úmrtnosti obyvatelstva. Z něj například vyplývá, že ženy se dožívají vyššího věku a proto i pojistné pro ženu je nižší než pojistné pro muže.

Pojistně-technická úroková míra udává, jaké budou předpokládané výnosy z investovaných rezerv. Maximální výše této úrokové míry je stanovena Českou národní bankou na 2,4%. Ovšem záleží na pojišťovně, jakou výši si zvolí (je to omezeno tedy pouze maximálním limitem).

Pojistné lze u některých typů pojištění během jeho trvání měnit. Je nutno si uvědomit, že snížením pojistného je automaticky snížena i pojistná částka. Snížení pojistného má poté za následek zpomalení růstu rezervy pojistného nebo hodnoty pojištění. To z toho důvodu, že „pojistitel musí zbývajících náklady odpovídající původní pojistné částce nebo pojistnému v době uzavření pojistné smlouvy, umořovat z nižšího pojistného.“⁶

Následky neplacení pojistného

„Následky neplacení pojistného jsou odlišné u rizikových a rezervotvorných pojištění.

V případě rizikových pojištění při nezaplacení pojistného do 6 měsíců od splatnosti (resp. 3 měsíců u prvního pojistného) pojištění končí (storno pojištění) a pojišťovna vyžaduje doplacení pojistného za dobu, po kterou nesla ještě plné riziko a pojistné přitom za tuto dobu nebylo placeno.

U rezervotvorných pojištění dávají obvykle pojišťovny pojistníkovi možnost požádat o poshovění se zaplacením pojistného po určitou dobu. Pokud pojistník této možnosti nevyužil nebo nezaplatil pojistné ve stanových lhůtách, platnost pojištění nekončí, ale je redukována (snížena) buď pojistná částka nebo je redukována (zkrácena) pojistná doba. Předpokladem redukce je trvání pojištění po určitou dobu – obvykle dva roky od počátku pojištění. Pokud došlo k ukončení placení v kratší době od počátku pojištění, končí pojištění bez náhrady.“⁷

⁶ Jak tvrdí Informace pro zájemce o pojištění osob 10/2008, dostupné z www.koop.cz.

⁷ Jak tvrdí kolektiv autorů z České asociace pojišťoven (2002, str.33,34).

2.4. Charakteristika životního pojištění

U životního pojištění si musíme uvědomit, že je to v podstatě forma dlouhodobé investice. Z toho vyplývá, že klient musí plně důvěřovat pojišťovně a musí ji pravdivě sdělovat veškeré informace neboť pojišťovně svěřuje část svých úspor (svého důchodu). Pravdivé sdělování informací souvisí také s uzavíráním pojištění. Neboť pro uzavření pojištění je důležitým faktorem zdravotní stav klienta, jeho věk, jeho životní styl. Tyto informace musí být pojišťovně pravdivě sděleny. Pojišťovna má právo odmítnout klienta a nepojistit jej.

Životní pojištění je jedním z mnoha způsobů jak se lze zabezpečit na stáří. Toto pojištění je součástí státního důchodového systému, a to díky tomu, že pojistné plnění z tohoto pojištění je vypláceno většinou v důchodovém věku a tím tak doplňuje tento státní systém. Nutno podotknout, že pomocí životního pojištění nemyslíme pouze na sebe ale díky tomuto typu pojištění jistým způsobem chráníme i svou rodinu do budoucna.

Toto pojištění v sobě nese spořicí složku, díky které se úspory vložené do pojištění formou pojistného zhodnocují a tím se navyšuje pojistné plnění. Jde vlastně o kombinaci spoření a pojištění.

Životní pojištění má mnoho podob. Řadíme sem samostatné pojištění pro případ smrti nebo pro případ dožití a pojištění pro případ smrti nebo dožití, které umožňuje kombinaci pojištění a spoření.⁸ Neznamena to však, že se lze pojistit pouze proti těmto rizikům. Je zde možnost připojištění a to nejčastěji invalidity, úrazu a vážných chorob.

V případě úmrtí pojištěného přechází pojistné plnění na jeho blízké, čímž je zajištěna finanční situace při ztrátě živitele.

Tento typ pojištění hraje velkou roli v ekonomice státu a to z důvodu

1. tlumení inflace,
2. financování investic,
3. doplnku státního důchodového pojištění,
4. přínosu pro státní rozpočet.

⁸ viz Ducháčková (2005)

Tím, že je životní pojištění dlouhodobým produktem (10 a více let) se pojištěný zavazuje po tuto dobu platit pojistné, čímž vlastně odkládá svou spotřebu, spoří, a tento efekt má protiinflační charakter.

Část pojistného, které platí pojištěný, pojišťovna kumuluje ve formě technických úspor. Tyto úspory pojišťovna investuje, neboť musí zajistit jejich zhodnocení. Pojišťovna ovšem s těmito finančními prostředky musí hospodařit obezřetně, a proto investuje do různých finančních instrumentů (cenných papírů), umisťuje tyto finanční prostředky na různé termínované vklady do bank. Tím, že jsou tyto zdroje dlouhodobého charakteru, je zajištěna likvidita banky a je umožněno poskytovat střednědobé a dlouhodobé úvěry.

Některé typy životního pojištění umožňují doplnit zabezpečení důchodového systému ze strany státu soukromou pojistnou ochranou. Díky tomu lze státu ulehčit v sociální oblasti a toto je nazýváno doplňkem státního důchodového pojištění.

Životní pojištění přináší daňové efekty pro státní rozpočet, neboť se zdaňuje zisk pojišťoven a zdaňuje se rozdíl mezi výší pojistného plnění a zaplaceným pojistným formou srážkové daně.

Z těchto důvodů ekonomicky vyspělé země mají zájem o rozvoj životního pojištění a podporují ho formou daňových výhod.

Pojistné v životním pojištění je závislé především na tom, zda se jedná o muže či ženu, na věku pojištěného, jeho zdravotním stavu, na délce sjednané pojistné doby a samozřejmě také na pojistné částce. Pojišťovny určují minimální pojistné nebo minimální pojistnou částku, na kterou lze pojištění uzavřít. Pro stanovení pojistného (bez přihlédnutí ke zdravotnímu stavu zájemce), které je uváděno v sazebníku pojistného, jsou pro pojišťovny rozhodující především tři hlavní faktory, a to

- riziko úmrtí,
- náklady správy pojištění,
- pojistně-technická úroková míra.

U životního pojištění se doporučuje toto pojištění sjednat v mladém věku a sjednat jej na delší dobu. To zejména kvůli pojistnému, které bude díky delší době trvání pojištění menší, neboť bude rozloženo na delší dobu, dále také kvůli chorobám, které se mohou v pozdějším věku vyskytnout. Tím, že se klient pojistí v relativně mladém věku si zajistí, že v případě výskytu choroby, díky které by pojišťovna v klasické situaci pojištění neuzavřela, klientovi pojišťovna v průběhu pojištění již smlouvu vypovědět nemůže.

V České republice ovšem stále mnoho lidí spoléhá na státní pomoc a nedostatečně chápe význam životního pojištění. Problémem může být vývoj ekonomiky v ČR neboť na tomto faktoru je životní pojištění závislé. Fakt, že životní pojištění v naší republice hraje poměrně malou roli je způsoben i tím, že do roku 2000 nebylo životní pojištění daňově podporováno.

Mezi hlavní výhody životního pojištění lze zahrnout zabezpečení pojištěného a jeho rodiny, možnost sjednání připojištění, možnost pokračovat v pojištění v plném rozsahu bez placení pojistného (v případě, kdy je sjednáno připojištění pro případ invalidity a pojistník dostane plný invalidní důchod, v tomto případě je osvobozen od placení pojistného), pojišťovna v průběhu trvání pojištění již toto pojištění nesmí vypovědět a zejména možnost snížení základu daně z příjmů fyzických osob.

Pojistné plnění, které pojištěný obdrží je dáno pojistnou částkou uvedenou ve smlouvě. Kdy výše pojistné částky závisí na vůli pojištěného. Dále je zde výhoda spořicí složky, která bude využita v budoucnosti.

Životní pojištění se liší rozsahem pojistné ochrany, pojistnými podmínkami a výší pojistného. Pomocí tohoto pojištění může pojištěný realizovat svá investiční přání a zajistit si příjemný život s dostatkem peněz.

2.5. *Základní podoby životního pojištění*

Životní pojištění zahrnuje krytí dvou rizik, kterými jsou riziko úmrtí a riziko dožití. Ovšem v rámci životního pojištění jsou tato rizika kombinována, a tak existuje celá řada druhů a podob tohoto pojištění.

Základní rozdělení životního pojištění je tedy na

- pojištění pro případ úmrtí,
- pojištění pro případ dožití,
- smíšené pojištění pro případ smrti nebo dožití.⁹

O tom, jaké jsou základní vlastnosti jednotlivých druhů pojištění osob, ve zkratce vypovídá tabulka 2.1. Zmíněné druhy životního pojištění jsou detailněji popsány v následujícím textu.

⁹ viz Ducháčková (2005)

Tab.2.1 Jaké jsou vlastnosti základních druhů pojištění osob

Vlastnosti	Druh pojištění osob				
	Rizikové životní a úrazové	Kapitálové životní	Univerzální (flexibilní) životní	Investiční životní	Důchodové
Krytí rizika (smrti)	ano	ano	ano	ano	
Tvorba kapitálové hodnoty		ano	ano	ano	ano
Aktivní ovlivňování výnosu				ano	
Garantované zhodnocení		ano	ano		ano
Flexibilita			ano	ano	
Daňová uznatelnost		ano	ano	ano	ano

Zdroj: www.cap.cz

2.5.1. Pojištění pro případ úmrtí

Tento typ pojištění kryje pouze riziko úmrtí. U tohoto typu pojištění se pojistná částka vyplácí pouze té osobě, kterou určil pojistník ve smlouvě. Tuto osobu nazýváme obmyšleným. Pojistné plnění zde sehrává velkou roli, neboť je především určeno pro zabezpečení pozůstalých pojištěné osoby. Pojistné plnění lze také využít pro vyrovnání různých závazků pojištěného, mimo jiné jej lze použít také například na výdaje vynaložené v souvislosti s úmrtím a pohřbem pojištěného. U tohoto pojištění se lze setkat také s jiným označením a to konkrétně s názvem rizikové pojištění.

Pojištění pro případ smrti se vyskytuje v mnoha modifikacích a to konkrétně jako dočasné pojištění pro případ úmrtí a časově neomezené pojištění pro případ úmrtí.

Dočasné pojištění pro případ úmrtí

Již z názvu tohoto typu pojištění vyplývá, že toto pojištění kryje pouze riziko smrti a navíc toto riziko kryje pouze dočasně, tzn. v rámci sjednané pojistné doby. Pokud by mělo dojít k výplatě pojistného plnění, toto plnění by bylo vyplaceno jen za podmínky, že k pojistné události došlo v průběhu trvání pojistné doby. V situaci, kdy během pojistné

doby žádná pojistná událost nenastane, pojišťovna pojistné plnění nevyplácí. Dočasné pojištění pro případ smrti je nejčastěji využíváno při čerpání úvěru, zřizování půjček a podobně, a to jako forma jisté záruky jak pro věřitele (že mu bude zaplaceno), tak pro dlužníka (že v případě, že zemře bude jeho rodina mít finanční prostředky pro splacení daného úvěru či půjčky).

Časově neomezené pojištění pro případ úmrtí

Tento typ pojištění znamená, že pojistné plnění je vyplaceno vždy (což je patrné již z názvu), ovšem nikomu není známo, kdy dojde k pojistné události. Z tohoto důvodu pravděpodobnost, že dojde k pojistné události, čili úmrtí pojištěného časem roste. Vzhledem k tomu, že toto pojištění není časově omezeno vyvstává otázka jak je to s placením pojistného. V tomto případě se pojistné platí pouze do určitého věku sjednaného v pojistné smlouvě. V této smlouvě je také uvedena maximální věková hranice pro výplatu pojistného plnění.

2.5.2. Pojištění pro případ dožití

Tento typ pojištění existuje jak v základní podobě, tak v mnoha modifikacích. Nutno dodat, že základní podoba tohoto pojištění není příliš obvyklá, neboť v tomto případě jde v podstatě o tvorbu úspor. Pojistník zde platí pojistné a při dosažení určitého dne, sjednaného v pojistné smlouvě, obdrží pojistné plnění ve výši sjednané pojistné částky. Častější je využívání modifikovaných druhů jako je pojištění důchodové a pojištění věnové.¹⁰

Důchodové pojištění

Důchodové pojištění je pojištění pro případ dožití se sjednaného věku s tím, že pojistná částka je postupně vyplácena. Znamená to tedy, že pojištěnému je pojišťovnou vyplácen důchod sjednaný v pojistné smlouvě od určitého okamžiku (také sjednáno v pojistné smlouvě). Rozlišujeme zde pojištění ihned splatného důchodu (což v praxi vypadá tak, že pojistník ihned po prvním zaplacení pojistného dostává pravidelně důchod). Tento typ není příliš častý. A dále rozlišujeme pojištění odloženého důchodu (zde pojistník po určitou dobu platí pojistné pojišťovně, se kterou má v pojistné smlouvě sjednáno datum počátku výplaty důchodu). Tato varianta je dnes obvyklejší.

¹⁰ viz Ducháčková (2005)

Důchodové pojištění bývá často doplněno krytím dalších rizik a to například rizika invalidity. Základem tohoto typu pojištění je sjednání výplaty základního důchodu. Tato finanční částka je poté použita pojištěným ke krytí potřeb ve stáří. Je možno sjednat i pozůstalostní důchod či dočasný důchod.

Věnové pojištění

Věnové pojištění je typem pojištění pro případ dožití. Pojištěným je v tomto případě finančně závislá osoba, kterou se rozumí dítě. Pojištění sjednávají rodiče ve prospěch svého dítěte. Princip pojištění spočívá v tom, že pokud se pojištěná osoba (v tomto případě dítě) dožije sjednaného věku uvedeného v pojistné smlouvě či uskutečnění události taktéž uvedené v pojistné smlouvě (například plnoletosti, ukončení studia, sňatek), je jí vyplaceno pojistné plnění. Výplata pojistného plnění může mít dvě formy. A to buď jednorázová výplata (kdy pojištěný dostane celou finanční částku najednou) nebo postupná výplata (kdy je pojistné plnění vypláceno postupně). Věnové pojištění lze samozřejmě také doplnit o krytí některých dalších rizik. Mezi tato rizika lze zahrnout riziko úmrtí rodiče, riziko invalidity rodiče, riziko smrti pojištěného dítěte. V České republice je toto pojištění známé pod názvem pojištění mládeže.¹¹

2.5.3. Investiční životní pojištění

Investiční životní pojištění v sobě zahrnuje pojištění pro případ smrti a investování. Toto pojištění totiž umožňuje pojištěným investovat část svého pojistného do různých fondů a to konkrétně otevřených podílových fondů. Těmito fondy mohou být fondy akciové či fondy obligací, různé peněžní fondy, fondy státních cenných papírů, fondy cizích měn nebo různé smíšené fondy. Tyto fondy se od sebe liší zejména předpokládaným zhodnocením a tím i určitou mírou rizika. Do jakých fondů a jakou částkou bude pojištěný investovat, je pouze na něm samotném. Z toho vyplývá, že je přeneseno investiční riziko z pojišťovny na pojištěného. Tím, že si pojištěný sám vybírá kam bude investovat, si vybírá v podstatě i jaký bude mít výnos. To znamená, že pojišťovna již nemá povinnost vyplácet pojištěnému určitý garantovaný výnos jako je tomu například u kapitálového životního pojištění.

Charakteristickým rysem tohoto pojištění je tedy fakt, že v pojistné smlouvě může být sjednána pouze pojistná částka pro případ úmrtí pojištěného. Neboť v případě dožití je

¹¹ viz Ducháčková (2005)

vyplacena aktuální hodnota, kterou má pojištěný na svém individuálním účtu. Výše této hodnoty je závislá na investiční strategii pojištěného.

Pojištěný má v pojišťovně vedeny dva účty. První je účet korunový. Na tento účet připisuje pojišťovna pojištěnému jím zaplacené pojistné. Z tohoto zaplaceného pojistného je pojišťovnou strhávána určitá část, a to na úhradu nákladů potřebných na krytí pojistné ochrany a na poplatky. Zbylá suma pojistného zůstává na tomto korunovém účtu a představuje investice, které pojištěný zhodnocuje. Za tyto zbylé finanční prostředky pojištěný pořídí podílové jednotky ve fondech, které si zvolí. Z toho vyplývá, že druhým účtem je účet podílový. Na tomto účtu jsou finanční prostředky ve formě podílových jednotek. Klient si sám určuje do jakých fondů bude investovat a kolik bude investovat. Toto rozložení finančních prostředků mezi jednotlivé investiční fondy se nazývá alokační poměr.

Investiční životní pojištění je vhodné uzavírat na dobu minimálně 10 let. Důvodem je fakt, že se investují finanční prostředky na kapitálovém trhu, což je trh dlouhodobého horizontu. Toto pojištění poskytuje možnost kdykoliv změnit nastavení tohoto pojištění a rozsah pojistné ochrany. Bezesporu velkou výhodou je, že lze aktivně měnit investiční strategii během trvání pojištění. Další výhodou pro pojištěného je, že investiční životní pojištění umožňuje vkládat a čerpat finanční prostředky i v průběhu trvání pojištění. Samozřejmostí tohoto pojištění je daňová uznatelnost zaplaceného pojistného při splnění podmínek daných zákonem o daních z příjmů. Jistou nevýhodou může být fakt, že není garantována výše zhodnocení (neboť zhodnocení je závislé na typu fondu, který je vybírán pojištěným) a z toho vyplývá i fakt, že v tomto případě není ani garantována pojistná částka při dožití.

Investiční životní pojištění je vhodné pro osoby, které chtějí dlouhodobě zhodnocovat své finanční prostředky a navíc chtějí mít garantovanou finanční částku v případě úmrtí a tím tak zabezpečit své blízké. Toto pojištění je vhodné zejména pro osoby, které chtějí samy rozhodovat o svých finančních prostředcích a chtějí v rámci možností aktivně ovlivňovat spořicí složku.

2.5.4. Smíšené životní pojištění

Smíšené životní pojištění je kombinací pojištění pro případ smrti a pojištění pro případ dožití. Název smíšené životní pojištění je jen jiné označení pro kapitálové životní pojištění. O tomto pojištění je pojednáno ve zbývajících částech práce.

2.6. Zisk z investování u životního pojištění

Životním pojišťovnám vzniká zisk zejména díky investování rezerv z pojistného. Tím, že pojišťovny nezaručují vysoké zhodnocení vkladů (pojistného) a už vůbec nezaručují garantované zhodnocení těchto vkladů, si nechávají „otevřená zadní vrátka“ do budoucna, neboť situace na finančním trhu je nestálá, a tak každá pojišťovna uvažuje racionálně. Zisk pojišťovně vzniká ve chvíli, kdy jí investovaná částka dosáhne vyššího zhodnocení, než které je připisováno pojištěnému. V praxi to vypadá tak, že pokud pojišťovna přislíbí zhodnocení např. 1,5% a přitom následný zisk z investování bude 3%, tak pojišťovna na této transakci vydělala 1,5%. Znamená to, že výnos z investování byl větší než technická úroková míra, která je připisována klientům.

Pojišťovny navyšují svůj zisk i z jiných zdrojů. Jako příklad lze uvést ušetření prostředků na kalkulovaná rizika. V tomto případě pojišťovna počítá každý rok s určitou mírou rizika, kdy bude nucena vyplatit pojistná plnění. Může nastat situace, kdy pojišťovna nakonec vyplatí méně než bylo v plánu (určitá pojistná rizika zaniknou, z různých důvodů nebude nakonec pojistné plnění vyplaceno) a tudíž má určitý přebytek prostředků. Pojišťovna může navýšit svůj zisk i díky úspoře nákladů.

Část zisku pojišťovny je rozdělen mezi klienty dané pojišťovny a to formou určitého podílu na zisku. Tento podíl na zisku není ale garantován a závisí na výši výnosu z finančního umístění rezerv pojistného na životním pojištění. Znamená to tedy, že podíl na zisku může být vyplacen, ovšem také nemusí být vyplacen. Podíl na zisku (pokud je vyplacen) je připisován na konci každého roku, kdy vzniká nárok na připsání (kdy pojišťovně vznikl zisk), k celkové naspořené částce. Na konci pojištění pojišťovna vyplatí sjednanou pojistnou částku, plus podíl na zisku, plus výnos z investování (technická úroková míra).¹²

¹² viz Kolektiv autorů z České asociace pojišťoven (2002)

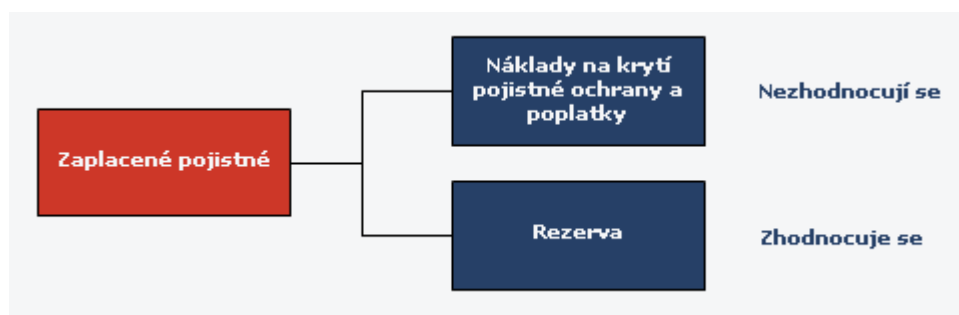
3. Produkty kapitálového životního pojištění

3.1. Co je to kapitálové životní pojištění

Jak již bylo řečeno, kapitálové životní pojištění (nebo také smíšené životní pojištění) zahrnuje pojištění pro případ smrti nebo dožití. Pojistné plnění zde může být stanoveno buď pro obě rizika stejné (v tomto případě bude vyplacena totožná pojistná částka jak v případě smrti, tak v případě dožití) nebo lze určit pojistné plnění zvlášť pro každé z těchto dvou rizik.

Kapitálové životní pojištění funguje na principu, kdy klient (pojištěný) platí pojišťovně pojistné. Z tohoto zaplaceného pojistného je odečtena určitá částka, která se rovná nákladům vynaloženým na krytí pojistné ochrany a nákladům vynaloženým na poplatky. Tyto náklady se nezhodnocují. Ovšem zbylá část pojistného je využita na tvorbu rezervy pojištění a tato část se zhodnocuje. Toto fungování zachycuje Obr. 3.1.

Obr.3.1 Rozdělení pojistného

Zdroj: www.cap.cz

Jelikož toto pojištění vzájemně kombinuje krytí dvou odlišných rizik, a to riziko smrti a riziko dožití, je i výplata plnění dvojího druhu. Pokud se pojištěný dožije dne sjednaného v pojistné smlouvě, je mu pojišťovnou vyplacena pojistná částka, která je sjednána v pojistné smlouvě. Kromě této částky je dále vyplaceno i určité zhodnocení rezervy. Výše tohoto zhodnocení je závislá na výši technické úrokové míry. Některé pojišťovny ještě navíc vyplácí i podíl na zisku, kterého pojišťovna dosáhla. Ovšem může nastat situace, kdy se pojištěný nedožije dne sjednaného v pojistné smlouvě. V tomto případě vyplácí pojišťovna pojistné plnění osobě, kterou pojištěný určil v pojistné smlouvě. Výše pojistného plnění, které je vyplaceno je určena v pojistné smlouvě. Je tedy jasné, že pojistná částka je vyplacena vždy.

Jak bylo řečeno, výše zhodnocení je závislá na výši technické úrokové míry. Technická úroková míra představuje zaručený podíl na výnosech, které pojišťovna získá prostřednictvím investování rezerv na finančním trhu (u investování je pojišťovna omezena tím, že je jí zakázáno investovat do akcií). Výše technické úrokové míry je udávána v procentech a je garantována zákonem. Nominální výše této úrokové míry je stanovena Českou národní bankou. V současné době je maximální výše technické úrokové míry stanovena na 2,4%. Z výše technické úrokové míry je zřejmé, že zhodnocení finančních prostředků je celkem nízké, ovšem je nutné si uvědomit, že jde především o pojištění a nikoli o výnosné investování.

U kapitálového životního pojištění je nutné správně určit (zvolit si) výši pojistné částky pro případ úmrtí, která se sjednává v pojistné smlouvě. Od výše této částky je odvozena výše placeného pojistného. Proto je nutné si uvědomit, zda je toto pojištění využíváno spíše jako spoření či je toto pojištění využíváno pro zabezpečení blízkých. V případě využití tohoto pojištění ve smyslu spoření je výhodnější určení nižší pojistné částky pro případ úmrtí. Na druhou stranu, pokud je toto pojištění prioritně sjednáváno z důvodu zabezpečení rodiny, zde je velmi vhodné sjednání pojistné částky vyšší.

Stejně jako u jiných typů pojištění, je možné sjednat si i u kapitálového životního pojištění nějaký typ připojištění. Nabídka připojištění je velmi široká a její rozsah záleží pouze na pojišťovně, u které je pojištění sjednáváno. Nejčastěji nabídka připojištění zahrnuje krytí rizik neživotního charakteru, jako je úraz, vážná nemoc, invalidita atd. Poslední jmenované připojištění je velmi výhodné, a to z toho důvodu, že pokud je pojistníkovi přiznán plný invalidní důchod v průběhu trvání pojištění, znamená to pro něj zproštění od placení pojistného. Tím se pojistník nedostává do těžké finanční situace, neboť při snížení finančních příjmů z těchto důvodů nemusí dále platit pojistné. A i přesto, že neplatí pojistné, jeho kapitálové životní pojištění pokračuje dál, jako by pojistné bylo placeno. Nutno ovšem poznamenat, že tento druh připojištění je většinou dražší. Takže v celkovém součtu bude měsíční pojistné vyšší.

Kapitálové životní pojištění je dlouhodobý produkt. Sjednává se většinou na 10 a více let. Je to dáno i tím, že se zde vytváří kapitálová hodnota. Aby byla tato kapitálová hodnota v dostatečné výši, je zapotřebí delšího časového horizontu. Délka trvání pojištění je také dána i možností daňových výhod, které lze uplatnit, pokud pojištění bude trvat určitou dobu. Kapitálové životní pojištění lze ovšem sjednat i na dobu kratší než je deset let. Záleží pouze na pojišťovně, jak má nastaveny své produkty.

U kapitálového životního pojištění je nutné zmínit pojem odbytné. Neboť vždy mohou nastat situace, kdy klient chce, či potřebuje své pojištění z jakýchkoliv důvodů zrušit ještě před smluveným datem konce pojištění. V tomto případě bude vyplaceno tzv. odbytné. Odbytné je tedy částka, která bude pojišťovnou vyplacena tomu, kdo s pojišťovnou uzavřel pojistnou smlouvu a ruší pojištění před jeho smluveným koncem. Výše odbytného závisí na době trvání pojištění. Většinou první dva roky trvání pojištění je odbytné nulové, čili se nevyplatí pojištění rušit, neboť by to bylo velmi prodělečné. S postupem času trvání pojištění se odbytné navyšuje. Výše odbytného je tedy stanovena ve výši rezervy pojistného včetně vytvořeného podílu na zisku snížené o poplatek za zrušení pojistné smlouvy. Podmínky, za kterých je možné ukončit smlouvu a z kterých vyplývá právo na odbytné jsou většinou popsány buď ve všeobecných pojistných podmínkách přikládaných ke smlouvě nebo přímo v pojistné smlouvě. Vyplacením odbytného pojištění zaniká.

Vzhledem k tomu, že v rámci kapitálového životního pojištění je možnost uzavření různých druhů připojištění, jsou pojišťovnami vymezena práva na různé druhy zkoumání zdraví pojištěných. Při uzavírání pojištění je každý pojištěný povinen vyplnit v pojistné smlouvě pár základních otázek, týkajících se jeho zdraví. S ohledem na výši rizika a na pojistnou částku může být pojišťovnou dále požadováno vyplnění zdravotního dotazníku, výpis ze zdravotní dokumentace, lékařská prohlídka, finanční dotazník a různé druhy testů (např. HIV test, EKG, laboratoř). Pracovníci pojišťovny poté podle těchto podkladů rozhodnou, zda bude pojistná smlouva uzavřena, či nikoliv.

Výhody kapitálového životního pojištění jsou zjevné. Hlavní výhodou je jistá a předem známá pojistná částka pro případ smrti a také pro případ dožití. Další výhoda vyplývá z toho, že určitá část pojistného je dále použita k investování (kdy investuje pojišťovna, nikoli pojistník) a tím je do určité míry zhodnocována, takže je zde zaručeno určité zhodnocení finančních prostředků pojistníka. Toto investování pojistníkovi také zajišťuje, že pojistná částka by měla být částečně chráněna před inflací. Pojišťovnami jsou nabízena různá vylepšení, která by pojistníka měla ochránit před inflací. Jako příklad lze uvést indexaci pojistného¹³. Mezi další výhody lze zahrnout možnost různých připojištění. Neméně významnou výhodou je samozřejmě daňová uznatelnost zaplaceného pojistného.

¹³ Indexace pojistného, neboli dynamizace pojistného je možnost zvyšování pojistného a pojistné částky ke dni počátku pojištění, a to v závislosti na vývoji míry inflace.

Zaplacené pojistné je ovšem daňově uznatelné jen při splnění určitých podmínek daných zákonem o daních z příjmů. O tom je však pojednáno dále.

Kapitálové životní pojištění má ovšem i své nevýhody. První nevýhodou je fakt, že nelze libovolně měnit nastavení tohoto pojištění. Druhou nevýhodou je, že pojistník nemůže aktivně ovlivňovat zhodnocování svých prostředků, jako je tomu například u investičního životního pojištění.¹⁴ U tohoto pojištění je někdy zmiňován pojem černá skříňka. Černá skříňka znamená, že klient není vždy informován o tom, kolik z pojistného jde na spoření, kolik na riziko a jakou část tvoří náklady.

Ve zkratce lze tedy říci, že tento typ pojištění je zejména vhodný pro osoby, kterým záleží na tom, aby byly jejich finanční prostředky, které dlouhodobě vkládají formou pojištění alespoň z části zhodnocovány a aby v případě nahodilé události byla zabezpečena jejich rodina. Pokud je pojistníkem požadováno vyšší zhodnocení vkladů není toto pojištění tím pravým. V tom případě je lepší si sjednat investiční životní pojištění. V situaci, kdy je pojistníkem žádáno pouze spoření na stáří je výhodnější sjednání důchodového pojištění.

3.2. Univerzální životní pojištění

Univerzální životní pojištění je modifikací kapitálového (smíšeného) životního pojištění. Zahrnuje jak pojištění pro případ smrti, tak tvorbu kapitálové hodnoty s určitým minimálním garantovaným zhodnocením (čili pojištění pro případ dožití). Hlavní výhodou je flexibilita tohoto pojištění.

Pojištěný si může přizpůsobovat rozsah pojistné ochrany podle svých finančních možností. Je zde možnost dočasně pozastavit placení pojištění a poté jej opět obnovit, dále je možné zaplatit pojistné dodatečně jednorázově. Výhodou je také to, že si pojištěný může vypůjčit finanční prostředky, a to z již zaplaceného pojistného. Zde je ovšem dán určitý limit kolik si lze zapůjčit.

U univerzálního životního pojištění je dovoleno platit pojistné podle potřeb a situace pojištěného. Není zde nutné platit pojistné v pevně stanovenou dobu a pevně stanovenou částkou. Rozdíl je u prvních plateb pojistného, zde pojišťovny většinou požadují, aby tyto první platby pojištění zaplatili ve stanovené výši a ve stanoveném datu.

¹⁴ viz www.cap.cz

Pojištěnému je veden individuální účet, na který je mu připisováno zaplacené pojistné. Z této částky je mu strhávána částka na úhradu nákladů spojených s krytím pojistné ochrany a s poplatky. Zbylá část představuje spořicí složku.¹⁵

Spořicí složka je zhodnocována buď tradičně, jako je tomu například u kapitálového životního pojištění, nebo ji může pojištěný investovat, jako je tomu u investičního životního pojištění.

3.3. Daňové výhody plynoucí z pojištění

Zákonem o daních z příjmů č. 586/1992 Sb. ve znění pozdějších předpisů je upravena problematika zdanění a daňového zvýhodnění soukromého životního pojištění.

Daňové výhody plynoucí z pojištění se týkají pouze soukromého životního pojištění. To z toho důvodu, že mají charakter určitého spoření na stáří, čili životní pojištění může v určité fázi doplnit státní důchodové pojištění a tím zlepšit finanční situaci pojistníka (s tím je ovšem také spojeno zlepšení ekonomické situace, neboť občané mají relativně více peněz a mohou tak více investovat či utrácet). Jelikož se tedy daňové zvýhodnění týká pouze soukromého životního pojištění, je nutné kontrolovat, zda pojistná smlouva odpovídá všem požadavkům uvedeným v zákoně o daních z příjmů.

V České republice toto daňové zvýhodnění lze uplatnit u pojistného, které je placeno, čili na vstupu. Toto zaplacené pojistné lze tedy odečíst od základu daně pojistníka. Tím má pojistník nižší daň (= daňové zvýhodnění). V případě, kdy za pojistníka platí pojištění zaměstnavatel (což je také možné) si pojistník nemůže toto pojistné odečíst od základu daně, ovšem zaměstnavatel si toto zaplacené pojistné může zahrnout do daňově uznatelných nákladů.

Základní podmínky daňové uznatelnosti jsou čtyři, pokud

- pojistník je shodný s pojištěným,
- doba trvání pojištění je minimálně 5 let,
- doba trvání pojištění je minimálně do roku, ve kterém dosáhne pojištěný 60 let,
- je sjednáno riziko pro případ smrti a dožití, pak lze pojistné placené na toto pojištění považovat za daňově uznatelné.

¹⁵ viz Ducháčková (2005)

Pokud je ve smlouvě sjednán kromě soukromého životního pojištění i nějaký typ připojištění, pak část pojistného připadající na krytí ostatních rizik (připojištění k životnímu pojištění) není daňově uznatelná.

„Od základu daně za zdaňovací období lze odečíst poplatníkem zaplacené pojistné ve zdaňovacím období na jeho soukromé životní pojištění podle pojistné smlouvy uzavřené mezi poplatníkem jako pojistníkem a pojištěným v jedné osobě a pojišťovnou, která je oprávněna k provozování pojišťovací činnosti na území České republiky podle zvláštního právního předpisu, nebo jinou pojišťovnou usazenou na území členského státu Evropské unie nebo Evropského hospodářského prostoru za předpokladu, že výplata pojistného plnění (důchodu nebo jednorázového plnění) je ve smlouvě sjednána až po 60 měsících od uzavření smlouvy a současně nejdříve v kalendářním roce, v jehož průběhu dosáhne poplatník věku 60 let, a u pojistné smlouvy s pevně sjednanou pojistnou částkou pro případ dožití navíc za předpokladu, že pojistná smlouva s pevně sjednanou pojistnou částkou pro případ dožití s pojistnou dobou od 5 do 15 let včetně má sjednanou pojistnou částku alespoň na 40 000 Kč a pojistná smlouva s pevně sjednanou pojistnou částkou pro případ dožití s pojistnou dobou nad 15 let má sjednanou pojistnou částku alespoň na 70 000 Kč. U důchodového pojištění se za sjednanou pojistnou částku považuje odpovídající jednorázové plnění při dožití. V případě jednorázového pojistného se zaplacené pojistné poměrně rozpočítá na zdaňovací období podle délky trvání pojištění s přesností na dny. Maximální částka, kterou lze odečíst za zdaňovací období, činí v úhrnu 12 000 Kč, a to i v případě, že poplatník má uzavřeno více smluv s více pojišťovnami. Při nedodržení těchto podmínek z důvodu zániku pojištění nebo dodatečné změny doby trvání pojištění nárok na uplatnění odpočtu nezdánitelné části základu daně zaniká a příjmem podle §10¹⁶ ve zdaňovacím období, ve kterém k této skutečnosti došlo, jsou částky, o které byl poplatníkovi v příslušných letech z důvodu zaplaceného pojistného základ daně snížen, s výjimkou pojistných smluv, u nichž nebude vyplaceno pojistné plnění nebo odbytné a zároveň rezerva nebo kapitálová hodnota pojištění bude převedena na novou smlouvu soukromého životního pojištění splňující podmínky pro uplatnění nezdánitelné části základu daně.“¹⁷

Z výše uvedeného vyplývá, že u poplatníka (pojistníka) je možné odečíst od základu daně pojistné, které je zaplaceno na zdaňovací období, a to v celkové výši

¹⁶ ostatní příjmy

¹⁷ viz Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, §15, odstavec 6

maximálně 12 000 Kč. Toto platí i když má poplatník (pojistník) sjednáno více životních pojištění u více pojišťoven. Povinností poplatníka je prokázat svému zaměstnanci, že mu plyne nárok na uznání této nezdánitelné části, a to smlouvou o soukromém životním pojištění a zejména potvrzením pojišťovny, které dokazuje zaplacené pojistné poplatníkem na tomto pojištění za dané zdaňovací období.

Pojistné, které hradí zaměstnavatel pojišťovně za zaměstnance na soukromé životní pojištění se považuje za výdaje (náklady) vynaložené na dosažení, zajištění a udržení zdánitelných příjmů, maximálně však do výše 8 000 Kč za jednoho zaměstnance za zdaňovací období nebo jeho část. Pojistné hrazené zaměstnavatelem za zaměstnance na pojištění pro případ dožití nebo pro případ smrti nebo dožití nebo na důchodové pojištění se nezapočítává do vyměrovacího základu pro výpočet pojistného na všeobecné zdravotní a na sociální zabezpečení.¹⁸

V případě zaměstnance, kterému platí celkové pojistné jeho zaměstnavatel je situace taková, že od daně z příjmů je osvobozena částka až 12 000 Kč ročně. Jsou zde však určité podmínky, které musí být splněny. První podmínkou je, že toto pojistné je placeno na soukromé životní pojištění daného zaměstnance. Další podmínkou je, že právo na pojistné plnění má právě ten zaměstnanec, kterému je toto pojistné hrazeno a zejména musí být pojistnou událostí smrt pojištěného.

V rámci daňových výhod je nutné upozornit na situaci předčasného vypovězení smlouvy. Neboť za této situace, kdy pojištěný předčasně ukončí pojištění je povinnost dodanit zaplacené pojistné, které bylo v rámci daňových výhod odečteno od základu daně.

3.4. Kapitálové životní pojištění v ČR

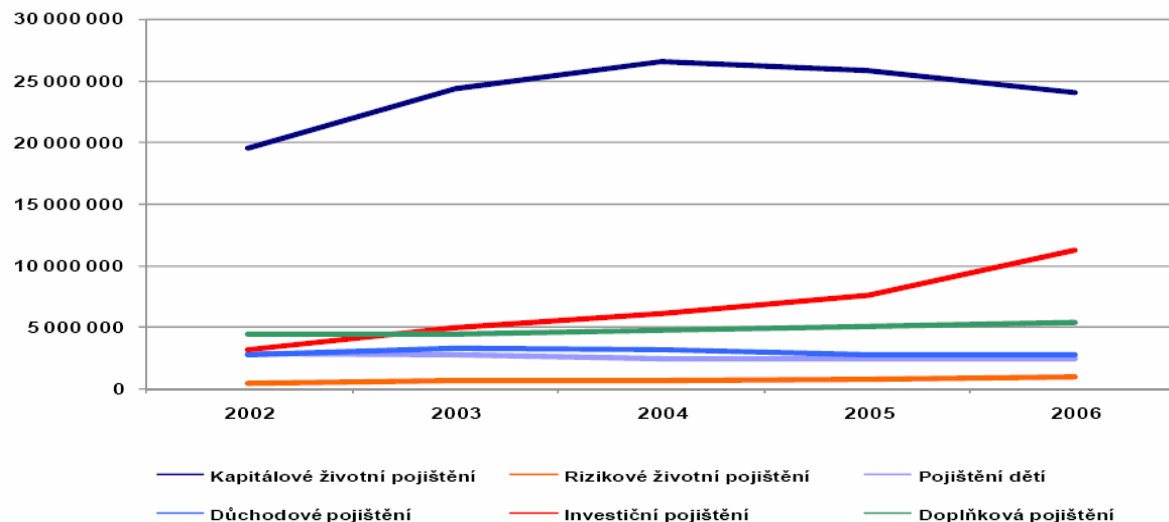
Nabídka kapitálového životního pojištění v České republice je nepřehledná. Pojišťovny se navzájem předbíhají v počtu nabízených pojištění tohoto typu. Klient si může vybrat zcela dle svých představ pojištění, které je mu přímo šito na míru. Téměř každá pojišťovna se může pochlubit tímto produktem a u každé pojišťovny je tento produkt v něčem jiný. V tom je v podstatě i úskalí pojistného trhu, neboť ne vždy je snadné si z takového množství vybrat kvalitní a vyhovující pojištění.

Jaká byla situace na trhu životního pojištění v letech 2002 až 2006 lze vidět na Obr. 3.2 Tento vývoj životního pojištění v ČR, který je uveden v Kč pokračoval v přibližně stejném tempu i v dalších letech. Z obrázku vyplývá, že v oblasti životního pojištění

¹⁸ viz Kolektiv autorů z České asociace pojišťoven (2002)

převládá kapitálové životní pojištění. I když je investiční životní pojištění na vzestupu, stále nedosahuje takové míry jako již zmíněné kapitálové životní pojištění.

Obr.3.2 Vývoj životního pojištění podle typu v ČR (Kč)

Zdroj: www.cap.cz

V současné době, kdy světem hýbe krize se lidé upínají spíše k pojištění s garantovaným zhodnocením. V minulých letech byl sice velký boom v oblasti investičního životního pojištění, ovšem svět zasáhla krize a lidé, kteří investovali své finanční prostředky pomocí tohoto pojištění přišli o část svých vložených peněz. Tento fakt nahrává kapitálovému životnímu pojištění, neboť toto pojištění nabízí garantované zhodnocení.

4. Porovnání produktů u vybraných pojišťoven

4.1. Informace o vybraných pojišťovnách

4.1.1. Kooperativa pojišťovna, a.s., Vienna Insurance Group

Kooperativa pojišťovna, a.s. je druhou největší pojišťovnou na tuzemském trhu. Byla založena v roce 1991 jako první komerční pojišťovna na území bývalého Československa. Kooperativa pojišťovna, a.s. je univerzální pojišťovnou, která nabízí plný sortiment služeb a všechny standardní druhy pojištění jak pro občany, tak pro klienty z řad firem. Kooperativa pojišťovna, a.s. je členem České asociace pojišťoven a v pořadí pojišťoven, které nabízejí životní pojištění je na třetím místě (v porovnání předepsaného pojistného) s 13,2%.

4.1.2. Pojišťovna České spořitelny, a.s.

Pojišťovna České spořitelny, a.s. byla založena v roce 1992 a na český pojistný trh vstoupila v lednu 1993 pod názvem Živnostenská pojišťovna. Jejím cílovým segmentem byla zejména podnikatelská sféra.

V roce 1995 přišla jako první pojišťovna v České republice s produktem pojištění velmi vážných onemocnění. V tomto roce také dochází ke kapitálovému vstupu České spořitelny.

Na konci roku 2000 vstoupil nový akcionář – největší rakouská životní pojišťovna Sparkassen Versicherung, člen Finanční skupiny Erste Bank.

Od 17. září roku 2001 vystupuje pojišťovna pod názvem Pojišťovna České spořitelny, a.s.

Na konci roku 2003 pojišťovna prodává na základě výběrového řízení neživotní část pojišťovny společnosti Kooperativa. Z toho vyplývá, že od roku 2004 se Pojišťovna České spořitelny zabývá pouze prodejem životního pojištění. V tomtéž roce se pojišťovna stává zakládajícím členem České asociace pojišťoven.

V roce 2006 získala pojišťovna titul Pojišťovna roku 2006 v kategorii životního a úrazového pojištění v anketě pořádané Asociací českých pojišťovacích makléřů.

V roce 2008 obdržela pojišťovna ocenění od Asociace českých pojišťovacích makléřů jako Pojišťovna roku 2007 v životním pojištění a produkt FLEXI získal nejvyšší

ocenění v kategorii Pojistný produkt. Společnost byla dále oceněna jako nejlepší pojišťovna v oblasti likvidace a inovace pojistných produktů.

4.1.3. Allianz pojišťovna, a.s.

Allianz pojišťovna, a.s. je stoprocentní dceřinou společností předního světového pojišťovacího koncernu Allianz SE. Na český trh vstoupila v roce 1993 a během svého působení v České republice se vypracovala mezi tři největší české pojišťovny.

Začínala s nabídkou životního pojištění a dnes svou širší produktů uspokojí jak privátní, tak firemní zákazníky. Nabízí pojištění privátního majetku a pojištění odpovědnosti za škodu, majetkové pojištění pro podnikatele a pojištění průmyslových rizik, od roku 1995 také havarijní pojištění vozidel a cestovní pojištění. V roce 1999 se Allianz pojišťovna, a.s. stala jednou ze 12 pojišťoven, které začaly nabízet povinné ručení.

Allianz pojišťovna, a.s. je jediným akcionářem Allianz penzijního fondu, který byl založen v roce 1994. Je také jediným společníkem Allianz kontakt, s.r.o.

Na území České republiky má Allianz pojišťovna, a.s. 11 oblastních ředitelství, která řídí více než 1600 pojišťovacích poradců. Mimo vlastní síť realizuje Allianz pojišťovna, a.s. obchodní činnost také ve spolupráci s vybranými makléři a bankami. Své služby nabízí i prostřednictvím prodejců motorových vozidel a cestovních kanceláří.

4.2. *Produkty nabízené vybranými pojišťovnami*

4.2.1. Kooperativa

Kapitálové životní pojištění HORIZONT

Kapitálové životní pojištění HORIZONT je pojištění pro případ smrti nebo dožití s pevně stanoveným datem výplaty sjednané pojistné částky. Vstupní věk u tohoto pojištění je stanoven od 15 let do 55 let věku. Součet vstupního věku a pojistné doby ovšem nesmí přesáhnout 65 let. Minimální pojistná doba je stanovena na 10 let. Pojistnou smlouvou lze sjednat pojištění pouze pro jednu osobu.

Minimální pojistná částka je stanovena na hranici 50 000 Kč a maximální pojistná částka je stanovena limitem 6 000 000 Kč. V případě, kdy klient žádá vyšší pojistnou částku než je uvedené maximum, lze tuto vyšší částku sjednat na základě předchozího souhlasu úseku pojištění osob generálního ředitelství.

Pokud je sjednaná pojistná částka do 1 000 000 Kč včetně, tak pojišťovna požaduje pouze vyplnění dotazníku na zdravotní stav pojištěného. V případě, že sjednaná pojistná částka je nad 1 000 000 Kč, je pojišťovnou požadováno jak vyplnění dotazníku na zdravotní stav pojištěného, tak i lékařská prohlídka.

Ve smlouvě je možno si také sjednat připojištění. Těmito připojištěními jsou úrazové pojištění, resp. smrt úrazem, trvalé následky, tělesné poškození, dále je možno zvolit připojištění vážných onemocnění, pobyt v nemocnici a pracovní neschopnost. Pojistné částky u těchto připojištění si určuje klient sám, ovšem jsou dány určité meze. Nejnižší pojistná částka u úrazového připojištění je 100 000 Kč a nejvyšší částka je 300 000 Kč. U pojištění pro případ vážných onemocnění je nejnižší pojistná částka stanovena na hodnotu 30 000 Kč a maximální částka je stanovena na 1 000 000 Kč. Za vážná onemocnění jsou považovány infarkt myokardu, náhlá cévní mozková příhoda, rakovina, totální selhání ledvin, příčná míšní léze u dvou či více končetin a klinicky potvrzená slepota obou očí. Minimální pojistná částka u pojištění pobytu v nemocnici je 100 Kč a maximální je 500 Kč. U připojištění pracovní neschopnosti se pojistná částka odvíjí od sumy měsíčního pojistného.

Kapitálové životní pojištění HORIZONT se může zdát být drahé. Ovšem tento fakt je dán tím, že v případě úmrtí pojištěného před koncem pojištění je pojišťovnou vyplacena pojistná částka dvakrát. Poprvé je pojistná částka pro případ dožití vyplacena v den úmrtí pojištěného obmyšlené osobě, podruhé je pojišťovnou vyplacena sjednaná pojistná částka i s podíly na zisku v den konce pojištění.

Pojistné se platí do konce sjednané pojistné doby, nejdéle do smrti pojištěného. Pojistné se platí měsíčně, čtvrtletně, pololetně či ročně. Při jiném než měsíčním způsobu placení se poskytují slevy. Při čtvrtletním placení je sleva 3%, při pololetním placení sleva 5% a při ročním placení je sleva 7%. Nejnižší lhůtní pojistné činí 300 Kč. Zproštění od placení pojistného je možné v případě, jestliže se pojištěný stane po dvou letech od začátku pojištění plně invalidním. V případě invalidity následkem úrazu se na žádnou časovou lhůtu nepřihlíží.

Vyplacení odbytného je možné po zaplacení pojistného alespoň za první rok trvání pojištění, pokud je vytvořena kladná rezerva pojistného.

Redukce pojistné částky je také možná, ovšem za předpokladu, že je vytvořena určitá rezerva pojistného. V případě úmrtí, po redukci pojistné částky je ovšem pojistné

plnění vyplaceno pojišťovnou pouze jedenkrát (nikoli dvakrát jako je tomu při klasickém průběhu pojištění).

Samozřejmostí u tohoto pojištění je výplata podílu na zisku a také dynamizace. Pokud si klient sjedná dynamizaci (není povinná), tak je mu ke každému výročnímu dni počátku pojištění zvyšováno pojistné o 3%, či o míru inflace, pokud je míra inflace vyšší než 3%.

Kapitálové životní pojištění Konto

Kapitálové životní pojištění Konto je pojištění za jednorázové pojistné s vrácením zaplaceného pojistného při zániku pojištění. U tohoto pojištění používá pojistitel na úhradu nákladů a pojištěných rizik úrokový výnos z jednorázového pojistného. Znamená to tedy, že klient vloží jednorázově peníze, vybere si na která rizika se pojistí a o víc se nestará.

Samozřejmostí je výběr pojištění. Lze sjednat pojištění pro případ dožití, pojištění pro případ smrti, pojištění pro případ vážných onemocnění nebo smrti a pojištění pro případ úrazu.

Jediným omezením při výběru druhu pojištění je fakt, že v jedné smlouvě lze sjednat buď pojištění pro případ smrti nebo pojištění pro případ vážných onemocnění nebo smrti. Pokud je tedy sjednáváno pojištění, může být ve smlouvě ujednáno pojištění pro případ dožití a pro případ smrti, nebo druhá varianta, čili pojištění pro případ smrti a pojištění pro případ úrazu. U této druhé varianty je také pojištěno riziko smrti úrazem, riziko trvalých následků způsobených úrazem a riziko tělesného poškození.

Toto pojištění lze sjednat jak pro dospělé, tak pro děti, neboť minimální vstupní věk je 15 let. Maximální vstupní věk se liší podle doby trvání pojištění. Pojistná doba je 5, 10 či 15 let (klient má na výběr). V případě, že je pojistná doba sjednána do věku 65 let, je maximální vstupní věk 60 let. V případě, že pojištění bude trvat déle (pevně určenou dobu 5, 10 nebo 15 let) je maximální vstupní věk 80 let. Ovšem součet vstupního věku a pojistné doby nesmí překročit hranici 85 let.

Výhodou tohoto pojištění je fakt, že peníze lze kdykoliv vybrat (částečně či celkově), a to vše bez sankcí. Toto platí pokud klient splní podmínku danou pojišťovnou. Touto podmínkou je, že klient pojišťovně napíše žádost o výběr peněz minimálně o 3 měsíce dříve, než je bude chtít vybrat. Neboť pojišťovna tyto peníze vyplácí nejdříve za 3 měsíce od obdržení žádosti (u starých verzí tohoto pojištění byl časový interval do 14 dnů).

Nejnižší pojistné činí 30 000 Kč. Nejvyšší pojistné stanoveno není. Na úhradu nákladů a pojištěných rizik používá pojistitel úrokový výnos z pojistného, a to ve výši 2%. Garantovaná technická úroková míra je 2,4%, ovšem pojišťovna většinou vyplácí okolo 3%. V případě připojištění rizik vážných onemocnění nebo úrazu, si pojišťovna sráží u vyplaceného podílu na zisku jedno procento. Dynamizace se neprovádí, neboť by neměla ani smysl (jde o jednorázový vklad ihned na počátku pojistné doby)

V případě klasického Konto pojištění se zdravotní stav nezkontroluje, neboť jde pouze o formu spoření (pojištění pro případ dožití a pojištění pro případ smrti). Pokud jsou sjednány další druhy pojištění, je třeba vyplnit zdravotní dotazník. U pojistné částky u pojistného pro případ smrti je maximální pojistná částka 6 000 000 Kč. Pokud je pojistná částka nad 1 000 000 Kč je nutné vyplnit dotazník a projít lékařskou prohlídkou.

Mezi vážná onemocnění je zahrnován infarkt myokardu, náhlá cévní mozková příhoda, rakovina, totální selhání ledvin, příčná míšní léze u dvou a více končetin a klinicky potvrzená slepota obou očí. Maximální pojistná částka pro pojištění pro případ vážných onemocnění je 1 000 000 Kč.

Kapitálové životní pojištění RENTA Profit

Kapitálové životní pojištění RENTA Profit je pojištění pro případ dožití za jednorázové pojistné s výhradou vrácení pojistného v případě smrti pojištěného. Klient tedy na začátku pojištění vloží celou hotovost najednou na dobu, kterou si určí (pojistná doba). Od této pojistné doby se poté odvíjí, zda mu z tohoto pojištění budou plynout daňové výhody či nikoliv. Klient si na konci pojištění může vybrat, zda mu bude plnění vyplaceno jednorázově, či zda mu bude plnění vyplaceno formou důchodu postupně po určitou dobu (na výběr je po dobu 5 či 10 let). V případě postupného vyplacení plnění formou důchodu je pojistné plnění vyšší, neboť peníze se i po ukončení pojištění nacházejí v pojišťovně, a ta s nimi může dále pracovat a zhodnocovat je. V případě předčasného úmrtí je oprávněné osobě vyplaceno do té doby zaplacené pojistné a podíly na zisku z rezerv zaplaceného pojistného.

Nejnižší vstupní věk je 15 let. Nejvyšší vstupní věk je 70 let. Pojistnou smlouvu spolu s nezletilým podepisuje jeho zákonný zástupce. Pojištění se sjednává na pojistnou dobu 5 až 8 let. Od této pojistné doby se odvíjí daňové výhody plynoucí z pojistného. Neboť tato krátká pojistná doba neumožňuje aby daňové výhody čerpal kdokoli (vložená částka na začátku pojištění se rozpočítá na měsíční pojistné a toto zaplacené pojistné je

daňově uznatelné pouze pokud pojištění trvá minimálně 5 let – což je zde splněno-, pojistník je zároveň pojištěným a pokud výplata pojistného plnění je nejdříve v době, kdy je pojistníkovi 60 let).

Výše pojistné částky (minimum a maximum) není stanovena, neboť se odvíjí od vstupního věku klienta a jeho pohlaví, dále je závislá na pojistné době a zejména na výši jednorázového pojistného, kdy minimální výše jednorázového pojistného je stanovena na hranici 100 000 Kč.

Zdravotní stav se u tohoto pojištění nezkontroluje, neboť jde pouze o pojištění pro případ dožití a není zde možnost žádného připojištění.

Jelikož pojistné je zapláceno formou jednorázového vkladu ihned při zahájení pojištění nebo nejpozději do dvou měsíců od uzavření pojistné smlouvy, nepřipadá v úvahu zproštění od placení pojistného, redukce ani dynamizace. Pojištění opravňuje k výplatě odbytného, a to kdykoliv po zaplacení jednorázového pojistného.

Kapitálové životní pojištění RENTA Profit je vhodné zejména pro osoby, kterým končí staré penzijní spoření a peníze z tohoto spoření chtějí ještě nechat vydělávat na pár let.

Kapitálové životní pojištění HARMONIE

Kapitálové životní pojištění HARMONIE je vylepšením produktu HORIZONT. Toto pojištění lze sjednat ve třech variantách. První variantou je Renta. Tato varianta je zaměřena na pojištění pro případ dožití. V případě dožití je pojišťovnou vyplacena sjednaná pojistná částka. V případě smrti je pojišťovnou vyplacena částka ve výši zaplaceného pojistného za riziko dožití. U této varianty se nezkontroluje zdravotní stav. Další variantou je Renta + Ochrana. Zde je kladen důraz na spoření. Je to tedy pojištění pro případ dožití a smrti. V případě dožití je vyplacena pojistná částka. V případě smrti je vyplacena pojistná částka pro případ smrti a zaplacené pojistné za riziko dožití. Poslední třetí variantou je varianta Ochrana + Renta, kde je kladen důraz na rizika. V případě dožití je vyplacena pojistná částka pro dožití. V případě smrti je vyplacena pojistná částka pro případ smrti.

Minimální vstupní věk je 15 let a maximální vstupní věk je 70 let. Pojištění lze sjednat maximálně do věku 75 let. Za zmínku stojí fakt, že některá pojištění končí již ve věku 65 let. Minimální pojistná částka je stanovena limitem 50 000 Kč.

Pojištění lze platit měsíčně, čtvrtletně, pololetně či ročně. Pokud je pojistné placeno jinak než měsíčně, je pojišťovnou poskytována sleva. Při čtvrtletním placení pojistného je poskytována sleva ve výši 3%, u pololetního placení je sleva 5% a pokud je klientem placeno pojistné ročně, tak sleva činí 7%. Právo na zproštění od placení pojistného zde není. Odkupné je možno vyplatit až po prvním roce trvání pojištění, ovšem pouze za podmínky, že je již vytvořena rezerva. Redukce je také možné, ovšem pouze po minimálně jednorocím trvání pojištění a pokud je redukována částka ve výši alespoň 5 000 Kč. Dynamizaci sjednat nelze.

V rámci produktu HARMONIE lze připojistit až tři děti. Minimální vstupní věk dětí je jeden den a maximální vstupní věk je 14 let. U dětí se nepožaduje zdravotní prohlídka.

V případě, kdy se pojištěný dožije konce sjednané doby trvání pojištění a pojistná smlouva nebyla v průběhu pojištění stornována, bude pojištěnému vyplacena tzv. věrnostní premie. A to ve výši 5% z pojistné částky na dožití.

Pokud pojištěný zemře následkem úrazu, ke kterému došlo v průběhu trvání pojištění, je pojišťovnou vyplaceno oprávněné osobě pojistné plnění ve výši dvojnásobku celkového ročního pojistného plnění platného ke dni, v němž k úrazu došlo.

V rámci pojištění je možné sjednání doplňkového pojištění důchodu pro pozůstalé. Toto připojištění zahrnuje výplatu důchodu pro pozůstalé po smrti pojištěného po sjednanou dobu výplaty. Doba výplaty může být 5, 10 či 20 let. Vstupní věk pro toto připojištění je stanoven minimálně na 15 let a maximálně na 74 let. Nejnižší roční důchod činí 12 000 Kč. Výplata důchodu začíná prvním dnem měsíce následujícího po smrti pojištěného. Konec připojištění je shodný s koncem základního pojištění.

4.2.2. Pojišťovna České spořitelny

FLEXI životní pojištění

Životní pojištění FLEXI představuje komplexní spojení životního pojištění a osobních úspor pojištěných osob s vysokou variabilitou a flexibilitou klientem vkládaných finančních prostředků. Kromě hlavního pojištění je zde možnost výběru z mnoha připojištění, jakými jsou pojištění velmi vážných onemocnění, pojištění plné invalidity, pojištění zproštění od placení pojistného, pojištění kapitálové hodnoty, pojištění pracovní neschopnosti, úrazové pojištění dospělých a úrazové pojištění dětí.

Výhodou tohoto životního pojištění je fakt, že ho lze sjednat pro jednu nebo dvě dospělé osoby a dále lze na tutéž pojistnou smlouvu sjednat úrazové pojištění až pěti dětí. Vstupní věk je minimálně 18 a maximálně 70 let. Dítě může vstoupit do pojištění od 0 let do nedovršených 18 let. Pojištění dětí končí na konci měsíce předcházejícího měsíci, ve kterém dítě dosáhne věku 25 let. Pojištění je uzavíráno minimálně na dobu 5 let. Maximální doba trvání pojištění je do roku, ve kterém se pojištěný dožije 75 let věku (resp. mladší ze dvojice pojištěných).

Minimum pro pojistnou částku je stanoveno na 10 000 Kč, maximum pro pojistnou částku není stanoveno.

Pojistné se platí buď najednou za celou dobu trvání pojištění (jednorázové pojištění), nebo za dohodnutá pojistná období (ročně, pololetně, čtvrtletně či měsíčně). Minimální běžné měsíční pojištění je 200 Kč za každou dospělou osobu. Slevy za jiné než měsíční placení pojištění se neposkytují.

Pokud je sjednaná pojistná částka nad 500 000 Kč (u osob ve věku na 45 let nad 300 000 Kč) je pojišťovnou požadováno vyplnění zdravotního dotazníku. V případě pojistné částky nad 1 000 000 Kč (u osob ve věku od 45 let nad 500 000 Kč) je požadováno vyplnění zdravotního dotazníku a výpis ze zdravotní dokumentace. Při částce nad 1 500 000 Kč (u osob ve věku nad 45 let věku nad 1 000 000 Kč) pojišťovna požaduje vyplnění zdravotního dotazníku, výpis ze zdravotní dokumentace a lékařskou prohlídku. U pojistné částky nad 3 000 000 Kč je vyžadován zdravotní dotazník, výpis ze zdravotní dokumentace, lékařská prohlídka, finanční dotazník a HIV test. Od 5 000 000 včetně je vyžadován výpis ze zdravotní dokumentace, lékařská prohlídka, originál EKG, originál laboratoř, HIV test, HbsAg, Anti HCV (hepatitis serologie), muži od 50 let PSA (prostata antigen), finanční dotazník, u úvěrů kopie úvěrové smlouvy, u OSVČ průměrný příjem za poslední 3 roky potvrzený daňovým poradcem a finanční bilanci za 1-2 roky a u zaměstnanců potvrzení příjmu od zaměstnavatele. U částek nad 10 000 000 Kč včetně je nutné doplnit ještě ergometrické vyšetření.

Flexibilní životní pojištění FLEXI umožňuje různé druhy připojištění. Jedním z nich je pojištění velmi vážných onemocnění. Toto pojištění je možné uzavřít na jednoho nebo na oba pojištěné, přičemž pokud jsou pojištěni oba z dvojice, musí být pojištění na totožnou částku. Vstupní věk je 18-64 let. Maximální výstupní věk (kdy pojištění končí) je 65 let věku. Maximální výše pojistné částky je stanovena hranicí 2 000 000 Kč, minimálně

75% pojistné částky pro případ smrti. V případě potvrzené lékařské diagnózy pojišťovna vyplatí sjednané pojistné plnění a pojištění velmi vážných onemocnění končí. Velmi vážná onemocnění jsou infarkt myokardu, rakovina, náhlá cévní mozková příhoda, totální ledvinové selhání, transplantace životně důležitých orgánů, operace aorty, nitrolební nádor, slepota, hluchota, paraplegie, tetraplegie, hemiplegie, koma, demence včetně Alzheimerovy choroby, Parkinsonova nemoc, operace věnčitých tepen z důvodu ischemické choroby srdeční, roztroušená skleróza, závažná onemocnění způsobená přísátím klíštěte, bakteriální meningitida, encefalitida, Creutzfeldova-Jakobova nemoc, těžké popáleniny a onemocnění plic způsobujících dechovou nedostatečnost.

Dále je možné sjednání pojištění plné invalidity. Pro toto pojištění platí stejná pravidla jako u pojištění velmi vážných onemocnění. Pojistit se může jeden či oba pojištění. Pokud jsou pojištěni oba pojištění, pojistná částka musí být totožná u obou. Pojištění trvá od zahájení (podpisem smlouvy) až maximálně do 65 let věku pojištěného. Vstupní věk je také totožný (18-64 let). Pojistná částka je stanovena jako 50% pojistné částky pro případ smrti. V případě, že se pojištěný stane plně invalidním (nutno prokázat lékařskou zprávou), je mu pojišťovnou vyplaceno 50% z pojistné částky pro případ smrti a pojištění tímto končí. To pouze v případě, že pojištění již trvá minimálně 2 roky. Pokud je plná invalidita způsobena následkem úrazu, nehledí se na dobu trvání pojištění.

FLEXI životní pojištění umožňuje sjednání pojištění zproštění od placení pojistného. toto pojištění lze sjednat pouze za podmínky, že 1. pojištěný je zároveň pojistníkem. Vstupní věk je od 18 do 64 let. Pojištění trvá do 65 let věku pojištěného. V případě, že je 1. pojištěnému (= pojistník) přiznán plný invalidní důchod nejdříve po dvou letech po uzavření smlouvy (netýká se invalidního důchodu vzniklého následkem úrazu) je automaticky zproštěn od placení pojistného, a to v celé jeho výši včetně připojištění.

Lze také sjednat pojištění kapitálové hodnoty. Kdy pojistná doba je totožná s dobou trvání základního pojištění. V případě úmrtí poslední dospělé osoby před koncem pojistné doby vyplatí pojišťovna pojistnou částku pro případ smrti a k tomu kapitálovou hodnotu ke dni nahlášení pojistné události.

FLEXI životní pojištění získalo v roce 2008 nejvyšší ocenění v kategorii Pojistný produkt udělené Asociací českých pojišťovacích makléřů.

Flexibilní životní pojištění JUNIOR

JUNIOR je pojištění, kdy pojištěným je dítě od 0 let (musí mít rodné číslo) do nedovršených 18 let a pojistníkem je rodič dítěte, či jiná osoba s dovršenými 18 lety. Pojištění je sjednáno ve prospěch pojištěného dítěte.

Pojištění trvá nejkratší dobu 5 let a maximálně do 25 let věku pojištěného dítěte. Výstupní věk dítěte je nejdříve v 19 letech.

Pojistné lze zaplatit buď jednorázovým vkladem při uzavření smlouvy, nebo běžně placeným pojistným. Minimální běžné pojistné je 300 Kč měsíčně v případě plateb inkasem, u jiných druhů plateb je to 200 Kč měsíčně. Minimální jednorázové pojistné je 5 000 Kč.

Toto pojištění nesplňuje podmínky pro daňové úlevy dle zákona o daních z příjmů.

Flexibilní životní pojištění JUNIOR zahrnuje pojištění trvalých následků úrazu, pojištění velmi vážných onemocnění a pojištění denního odškodného. Minimální pojistná částka u pojištění trvalých následků úrazu je 100 000 Kč a maximální částka je 1 000 000 Kč. Utrpí-li dítě úraz, který zanechá trvalý následek, dostane dítě zaplacené pojistné plnění v poměrné výši pojistné částky. Minimální výše pojistné částky u pojištění velmi vážných onemocnění je 50 000 Kč a maximální výše je 300 000 Kč. V případě, že se u dítěte vyskytne vážné onemocnění (specifikováno ve speciálních pojistných podmínkách pojišťovny) potvrzené lékařem, pojišťovna vyplatí pojistné plnění ve výši sjednané pojistné částky a pojištění tím zaniká. Minimální výše pojistné částky u pojištění denního odškodného je 50 Kč/den a maximální výše je 400 Kč/den. Pojištěný dostává denní odškodné za dobu nezbytného léčení úrazu a za pobyt v nemocnici v důsledku úrazu nebo nemoci.

V případě, že dospělou osobou (pojistníkem) je placeno pojistné nikoli jednorázově, ale běžně, je možné i tuto osobu pojistit v rámci jedné smlouvy společně s dítětem. Pojistník si může sjednat pojištění zproštění od placení pojistného pro případ smrti dospělého pojištěného, pojištění pro případ smrti a pojištění plné invalidity. Pro pojištění zproštění od placení pojistného pro případ smrti dospělého pojištěného (pojistníka) a pro pojištění pro případ smrti je určen stejný vstupní věk, a to minimálně 18 let a maximálně 70 let. Pojistná doba pro tyto pojištění je shodná s dobou pojištění dítěte, čili minimálně 5 let, ovšem maximálně do roku, ve kterém se dospělý pojištěný dožije 75 let. Pojištění zproštění od placení pojistného pro případ smrti dospělého pojištěného

(pojistníka) je výhodné v tom, že pokud zemře pojistník v průběhu trvání pojištění, automaticky přechází placení pojistného na pojišťovnu. Pojištění tak nezaniká, ovšem není možné jakkoli pojištění měnit. Minimální pojistná částka u pojištění pro případ smrti je 10 000 Kč, maximální výše omezena není. Pokud si pojistník sjedná toto pojištění, má jistotu, že pokud by během pojištění zemřel, bude pojišťovnou vyplaceno 30% z pojistné částky pojištěnému dítěti a zbylých 70% pojistné částky se připíše ke kapitálové hodnotě pojištění dítěte. Pojištění trvá dále v režimu fixace (pojištění klasicky pokračuje, jen není možné ho jakkoli změnit). Pojištění plné invalidity lze sjednat pouze současně se sjednáním pojištění pro případ smrti. Vstupní věk je 18-64 let a pojistná částka musí být shodná s pojistnou částkou pro případ smrti. Pokud je pojistníkovi během trvání pojištění přiznán plný invalidní důchod, je mu pojišťovnou vyplaceno pojistné plnění a pojištění plné invalidity tím zaniká.

4.2.3. Allianz

Allianz kapitálové pojištění

Allianz kapitálové pojištění nabízí variabilní pojistné krytí dle výběru klienta. Je to jediné kapitálové pojištění nabízené touto pojišťovnou. Pojištění umožňuje krytí celé řady rizik. Samozřejmostí je nabízený protiinflační program. V průběhu pojištění je možno jakkoli měnit nastavení pojištění.

Minimální vstupní věk je 18 let a maximální vstupní věk je určen 85 lety. Pojištění lze sjednat pouze pro jednu osobu na jednu pojistnou smlouvu.

Pojistná částka není nijak omezena, ovšem u tohoto pojištění existuje minimální limit pro placení pojistného. Minimální měsíční pojistné musí být 600 Kč.

Pojistné lze platit buď ročně, pololetně, čtvrtletně či měsíčně. Přičemž pokud se klient rozhodne platit pojistné ročně, je mu pojišťovnou poskytnuta 6% sleva na pojistném. Klientům je každý rok připisován podíl na zisku, a to ve výši 85% rozdílu mezi skutečně dosaženým a 2,4% úrokovým výnosem z průměrné hodnoty rezervy pojistného.

Allianz kapitálovým pojištěním je nabízena také indexace (dynamizace), a to jak na hlavní pojištění, tak i na všechna připojištění s výjimkou připojištění pro případ pracovní neschopnosti. Tato dynamizace je klientům nabízena, ovšem klient si sám rozhodne, zda chce či ne. Tato indexace není povinná.

Při sjednávání pojištění je vždy nutné vyplnit zdravotní dotazník. U klientů do 40 let, u kterých je sjednávána pojistná částka vyšší než 2 000 000 Kč, je nutná také lékařská prohlídka. U klientů starších 40-ti let je povinná lékařská prohlídka nutná již při pojistné částce nad 1 000 000 Kč. O dalších prohlídkách rozhoduje lékař pojišťovny.

K hlavnímu pojištění lze sjednat také různé druhy připojištění. Pojišťovnou je nabízeno úrazové pojištění, připojištění pro případ smrti, připojištění pro případ závažných onemocnění nebo smrti, připojištění pro případ plné invalidity, připojištění pro případ plné invalidity následkem úrazu, připojištění pro případ pobytu v nemocnici, připojištění pro případ pobytu v nemocnici následkem úrazu, připojištění pro případ pracovní neschopnosti, připojištění zproštění od placení pojistného z důvodu plné invalidity a připojištění zproštění od placení pojistného z důvodu plné invalidity následkem úrazu.

Pod pojem závažná onemocnění je pojišťovnou zahrnut srdeční infarkt, cévní mozková příhoda, rakovina, chronické selhání ledvin, životně nezbytná transplantace důležitých orgánů, operace věnčitých tepen, operace aorty, operace srdečních chlopní, slepota, hluchota, úplné a trvalé ochrnutí dvou a více končetin, skleróza multiplex a klíšťová encefalitida.

4.3. Porovnání vybraných produktů

V tabulce 4.1 lze vidět velmi stručný souhrn základních údajů jednotlivých produktů vybraných pro porovnání, sloužící pro lepší orientaci.

Tab.4.1 Základní údaje o vybraných pojistných produktech

	HORIZONT	KONTO	RENTA Profit	HARMONIE	FLEXI	JUNIOR	Allianz kapitálové pojištění
Minimální vstupní věk	15 let	15 let	15 let	15 let*	18 let**	0 let	18 let
Maximální vstupní věk	55 let	80 let	70 let	70 let	70 let***	18 let	85 let
Minimální pojistná doba	10 let	5 let	5 let	5 let	5 let	5 let	5 let
Počet osob na smlouvě	1	1	1	1+3 ¹⁹	2+5	1+1	1
Slevy na pojistném	ano	ne	ne	ano	ne	ne	ano
Dynamizace	ano	ne	ne	ne	ano	ne	ano
Placení pojistného	lhůtně	jednorázově	jednorázově	lhůtně	L / J ²⁰	L / J	lhůtně

Zdroj: vlastní + údaje z jednotlivých pojišťoven

* některé druhy připojištění lze sjednat až od 18 let

** dítě může vstoupit do pojištění od 0 let

*** maximální vstupní věk je u dítěte 18 let

Kapitálové životní pojištění není jen forma spoření. Toto pojištění je nejčastěji sjednáváno zejména z důvodu potřeby finančního zajištění v případě nenadálé situace. Proto jsou sjednávány různé druhy připojištění. Existence připojištění ve smlouvě má vliv na výslednou částku pojistného. Z čehož vyplývá, že výše pojistného záleží na výběru připojištění, která jsou uvedena v tabulce 4.2.

¹⁹ Na jednu smlouvu lze pojistit jednu dospělou osobu a navíc tři děti.

²⁰ Lze platit jak lhůtně jak jednorázově.

Tab.4.2 Možné druhy připojištění k hlavnímu pojištění

	Pojištění velmi vážných onemocnění	Pojištění plné invalidity	Úrazové pojištění - smrt úrazem	Úrazové pojištění - trvalé následky	Úrazové pojištění - tělesné poškození	Pojištění pobytu v nemocnici	Pojištění pracovní neschopnosti	Pojištění zproštění od placení pojistného	Pojištění kapitálové hodnoty	Pojištění denního odškodného	Připojištění pro případ smrti	Pojištění důchodu pro pozůstalé
HORIZONT	ano		ano	ano	ano	ano	ano					
KONTO	ano		ano	ano	ano							
RENTA Profit												
HARMONIE	ano	ano	ano	ano	ano	ano	ano					ano
FLEXI	ano	ano	ano	ano		ano	ano	ano	ano	ano		
JUNIOR	ano	ano		ano				ano		ano	ano	
Allianz kapitálové pojištění	ano	ano	ano	ano		ano	ano	ano		ano	ano	

Zdroj: vlastní + údaje jednotlivých pojišťoven

Zajímavým faktorem, který má velký vliv na uzavření pojistné smlouvy, je také nutnost uvedení zdravotního stavu žadatele o pojištění. Každá pojišťovna má rozdílné požadavky. Tabulka 4.3 zobrazuje požadavky vybraných pojišťoven u vybraných druhů pojištění. Pro pojišťovny je údaj o zdravotním stavu klienta velmi důležitý, zejména pokud si klient sjednává v rámci pojištění i různé druhy rizikových připojištění (jako je např. pojištění velmi vážných onemocnění). Dokumenty ohledně zdravotního stavu klienta většinou zkoumá lékař pojišťovny. Ten nakonec rozhodne, zda může být pojištění uzavřeno, či nikoliv.

Tab.4.3 Požadovaná dokumentace zdravotního stavu nutná pro získání vybraných druhů pojištění

	Situace	Dokumentace
HORIZONT	do 1 000 000 Kč	zdravotní dotazník
	nad 1 000 000 Kč	zdravotní dotazník lékařská prohlídka
KONTO	klasické KONTO	zdravotní stav se nezkoumá
	u připojištění rizik	zdravotní dotazník
	nad 1 000 000 Kč	zdravotní dotazník lékařská prohlídka
RENTA Profit		zdravotní stav se nezkoumá

	Situace	Dokumentace
FLEXI	nad 500 000 Kč (u osob ve věku nad 45 let nad 300 000 Kč)	zdravotní dotazník
	nad 1 000 000 Kč (u osob ve věku nad 45 let nad 500 000 Kč)	zdravotní dotazník výpis ze zdravotní dokumentace
	nad 1 500 000 Kč (u osob nad 45 let nad 1 000 000 Kč)	zdravotní dotazník výpis ze zdravotní dokumentace lékařská prohlídka
	nad 3 000 000 Kč	zdravotní dotazník výpis ze zdravotní dokumentace lékařská prohlídka finanční dotazník HIV test
	od 5 000 000 Kč	výpis ze zdravotní dokumentace lékařská prohlídka originál EKG originál laboratoř HIV test muži od 50 let PSA finanční dotazník potvrzení příjmů
	nad 10 000 000 Kč	vše výše uvedené + ergometrické vyšetření
JUNIOR	při kladné odpovědi na alespoň jeden ze základních zdravotních dotazů	zdravotní dotazník
	při pojistné částce pro riziko smrti nad 500 000 Kč (od 45 let nad 300 000 Kč)	zdravotní dotazník
	u pojistného nad 24 000 Kč ročně	zdravotní dotazník
	při pojistné částce pro riziko smrti nad 1 000 000 Kč (od 45 let nad 500 000 Kč)	výpis ze zdravotní dokumentace
	u běžného pojistného nad 48 000 Kč ročně	výpis ze zdravotní dokumentace
	při pojistné částce pro riziko smrti nad 1 500 000 Kč (od 45 let nad 1 000 000 Kč)	lékařská prohlídka
	u běžného pojistného nad 72 000 Kč ročně	lékařská prohlídka
Allianz kapitálové pojištění	vždy	zdravotní dotazník
	u částky nad 2 000 000 Kč do 40 let věku	lékařská prohlídka
	u částky nad 1 000 000 Kč nad 40 let věku	lékařská prohlídka

Zdroj: vlastní + údaje jednotlivých pojišťoven

Dokumentace u produktu HARMONIE zde není uvedena, neboť je shodná s produktem HORIZONT.

Aby bylo možné vzájemně porovnat vybrané druhy pojištění, je nutné zvolit si modelovou osobu, pro kterou bude pojištění sjednáno. Modelovou osobu v tomto případě ztvárňuje muž, věk 40 let, bezdětný, povoláním advokát. Zvolená pojistná částka pro základní pojištění je 500 000 Kč. U pojištění, kde se pojistné platí jednorázovým vkladem je zvolená částka 100 000 Kč. Podmínkou je daňová uznatelnost zaplaceného pojistného.

Povolání klienta hraje v případě životního pojištění velkou roli, neboť podle povolání je poté klient zařazen do určité rizikové skupiny. Od rizikové skupiny se odvíjí výše pojistného. Advokát patří do 1. rizikové skupiny. Čili pro něj je stanovené pojistné nejmenší.

Níže uvedené tabulky zobrazují fakta z uzavřených pojistných smluv. Pojistné částky (viz Tab. 4.4) byly vybrány tak, aby bylo možné vzájemně porovnat vybrané produkty. Ovšem nebylo možné tyto částky vždy sladit, neboť některá pojištění (např. FLEXI) mají u vybraných připojištění stanovené pevné limity, které nelze nijak upravit. V tabulce 4.5 lze vidět zásadní rozdíl v cenách pojištění, čili v pojistném.

Tab.4.4 Pojistné částky u jednotlivých produktů (v Kč)

	HORIZONT	KONTO	RENTA Profit	HARMONIE	FLEXI	Allianz kapitálové pojištění
Základní pojištění	500 000	67 388	123 840	500 000	500 000	500 000
Pojištění velmi vážných onemocnění	200 000			200 000	200 000	200 000
Pojištění plné invalidity				60 000	200 000	60 000
Úrazové pojištění - smrt úrazem	300 000	50 000		300 000	300 000	300 000
Úrazové pojištění - trvalé následky	600 000	100 000		600 000	600 000	600 000
Úrazové pojištění - tělesné poškození	75 000	12 500		75 000		
Pojištění pobytu v nemocnici	400			400	400	400
Pojištění pracovní neschopnosti	3 598			1 000	1 000	1 000
Pojištění zproštění od placení pojistného					ano	4 606
Pojištění denního odškodného					1 000	200

Zdroj: pojistné smlouvy jednotlivých pojišťoven²¹

Pojištění FLEXI je odlišné v případě pojištění plné invalidity. To z toho důvodu, že u tohoto pojištění je minimální částka 200 000 Kč, neboť výplata pojistné částky je zde jednorázová. V případě pojištění HORIZONT se pojistná částka u pojištění pracovní neschopnosti odvíjí od celkového pojistného, nelze ji proto nijak měnit. Je stanovena pevně.

²¹ viz přílohy

Pojistné částky u pojištění denního odškodného se na první pohled sice liší, ale pravdou je, že jsou stejné. A to z důvodu, že u pojištění FLEXI je částka 1000 Kč /den maximální limit, který je možno získat. U Allianz kapitálového pojištění je částka 200 Kč/den, ovšem u tohoto pojištění je přidáno progresivní plnění až 500%. Znamená to, že ve výsledku jsou u obou produktů maximální pojistné částky 1000 Kč/den.

U pojištění zproštění od placení pojistného jsou sumy nastaveny automaticky pojišťovnou a nelze je změnit.

Produkty KONTO a RENTA Profit jsou speciální, neboť zde je pojistné placeno jednorázově. Pojišťovnou jsou automaticky vygenerovány pojistné částky základního pojištění. Pojištění RENTA Profit má již ve smlouvě uveden roční důchod, pro případ, že pojištěný nebude chtít vybrat své pojistné plnění najednou. Ze smlouvy vyplývá, že nejvyšší částka je vyplacena u varianty ročního důchodu po dobu výplaty 10 let. Ovšem ani jeden z těchto produktů nesplňuje podmínku daňové uznatelnosti zaplaceného pojistného pro naši modelovou osobu, neboť pojistná doba u produktu KONTO je maximálně 15 let a u produktu RENTA Profit je to 8 let. Z toho vyplývá, že není splněna podmínka, že doba trvání pojištění je minimálně do věku 60 let pojištěného. Z tohoto důvodu je zbylý text věnován produktům, které podmínku daňové uznatelnosti splňují.

Tab.4.5 Porovnání cen jednotlivých pojištění (v Kč)

	HORIZONT	KONTO	RENTA Profit	HARMONIE	FLEXI	Allianz kapitálové pojištění
Základní pojištění	2 800	77 000	100 000	2 750	823	2 193
Pojištění velmi vážných onemocnění	320			380	391	255
Pojištění plné invalidity				700	90	368
Úrazové pojištění - smrt úrazem				21	30	423
Úrazové pojištění - trvalé následky	261	23 307		144	80	
Úrazové pojištění - tělesné poškození				96		
Pojištění pobytu v nemocnici	112			92	59	94
Pojištění pracovní neschopnosti	105			2 700	822	1 273
Pojištění zproštění od placení pojistného					114	231
Pojištění denního odškodného					567	
Celková částka měsíčního pojistného	3 598	100 307	100 000	6 883	2 976	4 837

Zdroj: pojistné smlouvy jednotlivých pojišťoven

V tabulce 4.5 jsou přehledně porovnány ceny za jednotlivá pojištění a připojištění. Z prvního řádku lze ihned vyčíst, že suverénně nejlevnější základní pojištění (pojištění pro případ smrti nebo dožití) nabízí produkt FLEXI. Naopak nejdražším je produkt HORIZONT.

Při srovnání ceny pojištění velmi vážných onemocnění lze pozorovat fakt, že produkt FLEXI je zde nejdražší a taktéž, že nejlevněji toto pojištění nabízí pojišťovna Allianz v rámci svého kapitálového pojištění.

Pokud je srovnáváno pojistné u úrazové složky pojištění, je nutné si uvědomit, že některé pojišťovny (např. Kooperativa) do úrazové složky zahrnují smrt následkem úrazu, trvalé následky úrazu a tělesné poškození úrazem. Ovšem jiné pojišťovny (např. Allianz a Pojišťovna České spořitelny) mají místo tělesného poškození denní odškodné. Rozdíl mezi tělesným poškozením a denním odškodným spočívá v tom, že pokud má pojištěný sjednáno ve smlouvě pojištění pro případ tělesného poškození a zlomí si např. nohu, tak mu bude pojišťovnou vyplacena jednorázově poměrná částka sjednaná ve smlouvě (ohodnocení podle tabulek pojišťovny). Pokud má pojištěný ve smlouvě sjednáno denní odškodné, znamená to, že pojistné plnění bude závislé na době, po kterou se bude pojištěný léčit. Pojistné plnění je zde závislé na typu úrazu a době léčení tohoto úrazu. Z čeho se skládá úrazová složka u jednotlivých pojistných produktů vybraných pro srovnání a kolik toto připojištění stojí uvádí tabulka 4.6. Z této tabulky je také patrné, že pokud je ve smlouvě sjednáno tělesné poškození úrazem, tak pojistné je levnější, než v případě, kdy je ve smlouvě sjednáno denní odškodné. Ale přesto jsou rozdíly v cenách viditelné. Ceny u produktů HORIZONT a HARMONIE jsou stejné, neboť u obou produktů je nabízeno stejné složení v rámci úrazové složky a hlavním důvodem je také to, že oba produkty nabízí stejná pojišťovna. Značný rozdíl v pojistném lze pozorovat u produktů FLEXI a Allianz kapitálové pojištění.

Tab.4.6 Úrazová složka pojistného

	Co pojištění zahrnuje	Výsledná cena
HORIZONT	smrt následkem úrazu trvalé následky úrazu tělesné poškození úrazem	261 Kč
HARMONIE	smrt následkem úrazu trvalé následky úrazu tělesné poškození úrazem	261 Kč
FLEXI	smrt následkem úrazu trvalé následky úrazu denní odškodné	677 Kč
Allianz kapitálové pojištění	smrt následkem úrazu trvalé následky úrazu denní odškodné	423 Kč

Zdroj: pojistné smlouvy jednotlivých pojišťoven

Aby bylo možné vybrané produkty objektivně porovnat, byla zvolena stupnice preferencí (100, 50, 25 a 0). Přičemž nejlevnější pojištění získává 100 bodů a naopak nejdražší pojištění získává 0 bodů. Bodové ohodnocení a výsledný počet bodů zobrazuje tabulka 4.7.

Tab.4.7 Porovnání produktů pomocí bodového ohodnocení

	HORIZONT	HARMONIE	FLEXI	Allianz kapitálové pojištění
Základní pojištění	0	25	100	50
Pojištění velmi vážných onemocnění	50	25	0	100
Úrazová složka	100	100	0	25
Pojištění plné invalidity	0	25	100	50
Pojištění pobytu v nemocnici	0	50	100	25
Pojištění pracovní neschopnosti	100	0	50	25
Pojištění zproštění od placení pojistného	0	0	100	50
Suma	250	225	450	325

Zdroj: vlastní

Dalším faktorem pro porovnání je daňová uznatelnost zaplaceného pojistného. Zde je nutné zmínit, že daňově uznatelné je pouze pojistné zaplacené na základní pojištění. Pojistné zaplacené na všechny druhy připojištění v žádném případě není daňově uznatelné. Maximálně lze odečíst za dané zdaňovací období částku 12 000 Kč. Tabulka 4.8 zobrazuje jaká je u daných produktů výše pojistného a kolik si lze za dané zdaňovací období odečíst od základu daně.

Tab.4.8 Daňová uznatelnost zaplaceného pojistného

	Měsíční pojistné	Roční pojistné	Daňově uznatelné
HORIZONT	2 800 Kč	33 600 Kč	12 000 Kč
HARMONIE	2 750 Kč	33 000 Kč	12 000 Kč
FLEXI	823 Kč	9 876 Kč	9 876 Kč
Allianz kapitálové pojištění	2 193 Kč	26 316 Kč	12 000 Kč

Zdroj: vlastní + pojistné smlouvy jednotlivých pojišťoven

4.4. Výsledky porovnání

Z porovnání produktů byly ihned na začátku srovnání vyřazeny produkty KONTO a RENTA Profit. Tyto produkty nesplňují podmínku daňové uznatelnosti pro naši

modelovou osobu. Dále u těchto produktů chybí celá řada různých připojištění. To z toho důvodu, že tyto produkty jsou určeny zejména pro investování finančních částek, které nejsou v dané době potřebné a ví se, že nebudou potřeba ani po dobu trvání pojištění. Cílem těchto produktů není poskytnout ochranu ve formě různých připojištění, ale investovat peníze. Produkt KONTA je vhodný zejména pokud dítěti končí nějaká pojistka a rodiče se rozhodnou tyto peníze ještě na pár let investovat, a tím zvýšit jejich hodnotu.

Produkt Pojišťovny České spořitelny JUNIOR také není vhodný pro naši modelovou osobu, neboť je určen pro děti. Proto o něm byla v textu jen malá zmínka.

Z vybraných produktů tedy základní podmínky splnily čtyři produkty, a to produkt HORIZONT, HARMONIE, FLEXI a Allianz kapitálové pojištění. Z výsledků porovnání lze usuzovat, že z hlediska ceny je nevýhodnější produkt FLEXI. Produktu FLEXI také nahrává fakt, že v roce 2008 získal nejvyšší ocenění v kategorii Pojistný produkt. Toto pojištění je také výhodné v tom, že na jednu pojistnou smlouvu lze pojistit celou rodinu (manželé + až pět dětí). Naopak nejméně výhodný (čili nejdražší) se ukázal produkt HARMONIE pojišťovny Kooperativa.

Co se daňové uznatelnosti týče, tak tuto podmínku splňují všechny čtyři produkty. Liší se pouze v tom, kolik je možné si za dané zdaňovací období odečíst od základu daně. Ze zákona je dán maximální limit 12 000 Kč. Z tabulky 4.3.8 je patrné, že u produktů HORIZONT, HARMONIE a Allianz kapitálové pojištění je možné si za daných podmínek odečíst od základu daně právě tuto maximální částku, tedy 12 000 Kč, danou zákonem. U produktu FLEXI si lze za dané zdaňovací období od základu daně odečíst pouze 9 876 Kč (za daných podmínek).

5. Závěr

Jak lze vidět u produktů nabízených vybranými pojišťovnami působícími na pojistném trhu České republiky, nabídka je velmi široká. Pojišťovnami jsou nabízeny produkty jak pro děti, tak pro dospělé, jak s možností platby klasického běžného pojistného, tak s možností platby jednorázového pojistného. Produkty lze většinou přizpůsobit přání klienta.

Konkurenční boj na pojistném trhu je velmi znát. Pojišťovny se navzájem předbíhají, kdo přijde s lepším produktem, kdo nabídne dané pojištění levněji. Bohužel někdy na úkor klientů. Jsou vyzdvihována vylepšení a připojištění, která konkurence zaručeně nemá, ovšem cena tohoto vylepšení se taktně zamluví.

Pravdou je, že pokud se člověk chce pojistit (a ve svém vlastním zájmu by se pojistit určitě měl), tak český pojistný trh mu dává téměř neomezené možnosti při výběru toho správného produktu, který bude danému člověku ušit přímo na míru. Nabídka kapitálového životního pojištění je opravdu velká.

Cílem práce bylo porovnat vybrané produkty kapitálového životního pojištění. Pro porovnání byly zvoleny produkty třech pojišťoven, působících na pojistném trhu České republiky, a to Kooperativa pojišťovna, a.s., Pojišťovna České spořitelny, a.s. a Allianz pojišťovna, a.s. Celkově bylo srovnáváno 7 produktů (z toho 4 produkty pojišťovny Kooperativa, 2 produkty Pojišťovny České spořitelny a 1 produkt Allianz pojišťovny).

Z hlediska pojistného krytí bylo zjištěno, že produkt FLEXI Pojišťovny České spořitelny a produkt Kapitálové životní pojištění pojišťovny Allianz zauímají přední příčky, neboť u těchto produktů je pojišťovnami nabízeno největší množství různých druhů připojištění. Naopak u produktu RENTA Profit není nabízeno vůbec žádné připojištění.

Aby bylo možné porovnat produkty z hlediska výše placeného pojistného, bylo nutné zvolit modelovou osobu, pro kterou bylo pojištění sjednáno. Touto modelovou osobou se stal muž ve věku 40-ti let, povoláním advokát. Pojistné částky byly voleny u všech pojištění a připojištění totožné, a to z důvodu objektivního porovnání vybraných produktů.

Z výsledků porovnání vyplývá, že z hlediska ceny (čili výše placeného pojistného) je nejvýhodnější produkt FLEXI Pojišťovny České spořitelny. Naopak nejméně výhodným se ukázal být produkt HARMONIE pojišťovny Kooperativa.

Produkty JUNIOR, KONTO a RENTA Profit nebyly porovnávány z hlediska výše placeného pojistného, a to z toho důvodu, že nesplňují zadané požadavky. Produkt JUNIOR je jako jediný dětským produktem. Produkty KONTO a RENTA Profit jsou zase produkty, u nichž lze pojistné platit pouze jednorázově. Tyto produkty mají bohužel krátkou pojistnou dobu a spíše než jako pojištění fungují ve smyslu spoření.

Lze tedy konstatovat, že z produktů vybraných pojišťoven se při daných podmínkách nejlépe umístil produkt FLEXI Pojišťovny České spořitelny, a.s.

Seznam použité literatury

Knihy:

1. BÖHM, Arnošt. Ekonomika a řízení pojišťoven. Praha: Aspi Publishing, 2004. 260 s. ISBN 80-7357-020-3.
2. DUCHÁČKOVÁ, Eva. Principy pojištění a pojišťovnictví. 1. vyd. Praha: Ekopress 2003. 178 s. ISBN 80-86119-67-X.
3. DUCHÁČKOVÁ, Eva. Principy pojištění a pojišťovnictví. 2. vyd. Praha: Ekopress 2005. 178 s. ISBN 80-86119-92-0.
4. KOLEKTIV AUTORŮ Z ČESKÉ ASOCIACE POJIŠŤOVEN. Životní pojištění. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2002. 104 s. ISBN 80-247-0146-4.

Zákony:

5. Zákon č. 363/1999 Sb. o pojišťovnictví, ve znění pozdějších předpisů
6. Zákon č. 586/1992 Sb. o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů

Internet:

7. KURC, Martin. Kapitálové životní pojištění? Rozhodně ne!. iDNES.CZ [online]. 2005 [cit. 2009-01-17]. Dostupné z WWW: <http://finance.idnes.cz/kapitalove-zivotni-pojisteni-rozhodne-ne-fi2-/poj.asp?c=A050607_151500_fi_osobni_vra>
8. POLOLÁNÍK, Lukáš. Síkora: Očekáváme zájem o tradiční kapitálová životní pojištění. Finance.cz [online]. 2009 [cit. 2009-03-18]. Dostupné z WWW: <<http://www.finance.cz/zpravy/finance/210614-sikora-ocekavame-zajem-o-tradicni-kapitalova-zivotni-pojisteni/>>
9. ZÁMEČNÍK, Petr. Kapitálové životní pojištění – kdy a komu se vyplatí. MĚŠEC.CZ [online]. 2004 [cit. 2009-02-05]. Dostupné z WWW: <<http://www.mesec.cz/clanky/kapitalove-zivotni-pojisteni-kdy-a-komu-se-vyplati/>>
10. Struktura pojistného trhu 2007 (za členy ČAP). česká asociace pojišťoven [online]. [cit. 2009-01-06]. Dostupné z WWW:

<<http://www.cap.cz/ZobrazFolder.aspx?folder=Lists%2fMenu+Verejneho+webu%2fPr%C5%AFvodce+poji%C5%A1t%C4%9Bn%C3%ADm%2fPoji%C5%A1t%C4%9Bn%C3%AD+dle+druhu+rizika>>

11. www.allianz.cz
12. www.cap.cz
13. www.finance.cz
14. www.koop.cz
15. www.pojistovnacs.cz

Seznam zkratek

ČAP	– ČESKÁ ASOCIACE POJIŠŤOVEN
Sb.	- Sbírka
ČR	- Česká republika
HIV	- Human Immunodeficiency Virus, virus lidské imunitní nedostatečnosti
EKG	- Elektrokardiogram
a.s.	- Akciová společnost
s.r.o	- Společnost s ručením omezeným
HbsAg	- Hepatitis B surface Antigen, hepatitida typu B
Anti HCV	- Protilátky proti viru hepatitidy C
PSA	- Prostata antigen, prostatický specifický antigen
OSVČ	- Osoba samostatně výdělečně činná

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Prohlašuji, že

- jsem byl(a) seznámen(a) s tím, že na mou diplomovou (bakalářskou) práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, diplomovou (bakalářskou) práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že jeden výtisk diplomové (bakalářské) práce bude uložen v Ústřední knihovně VŠB-TUO k prezenčnímu nahlédnutí a jeden výtisk bude uložen u vedoucího diplomové (bakalářské) práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o diplomové (bakalářské) práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, diplomovou (bakalářskou) práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 7. května 2009

.....
jméno a příjmení studenta

Adresa trvalého pobytu studenta:

Petrovice 127, Petrovice u Karviné, 735 72

Přílohy

1. Nabídka pojištění – Allianz kapitálové pojištění
2. Nabídka pojištění – FLEXI životní pojištění
3. Nabídka pojištění – HARMONIE
4. Nabídka pojištění – HORIZONT
5. Nabídka pojištění – KONTO
6. Nabídka pojištění – RENTA Profit